

Ειδική έκθεση

Η Επιτροπή συμβάλλει μεν στην πυρηνική ασφάλεια στην ΕΕ, απαιτούνται ωστόσο ορισμένες επικαιροποιήσεις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-X
Εισαγωγή	01-15
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου	16-18
Παρατηρήσεις	19-73
Η Επιτροπή βελτίωσε ως έναν βαθμό την παρακολούθηση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των οδηγιών Ευρατόμ	19-30
Η Επιτροπή ήταν καλύτερα προετοιμασμένη για τις δύο τελευταίες οδηγίες	23-24
Η οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα δεν μεταφέρθηκε σωστά στο εθνικό δίκαιο όλων των κρατών μελών	25-28
Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων από ομοτίμους	29-30
Η Επιτροπή διαχειρίζεται σωστά τις ρυθμίσεις για την έγκαιρη γνωστοποίηση και την ανταλλαγή πληροφοριών	31-38
Οι γνώμες της Επιτροπής επί σχεδίων επενδύσεων συμβάλλουν στην ενίσχυση της πυρηνικής ασφάλειας	39-58
Στο πλαίσιο των γνωμοδοτήσεων αξιολογείται η συμμόρφωση των επενδύσεων με τις νομικές απαιτήσεις και προτείνονται βελτιώσεις	43-47
Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο χρειάζεται επικαιροποίηση, προκειμένου να αντικατοπτρίζει τις πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας	48-58
Η Επιτροπή δεν είχε αναπτύξει αξιόπιστη διαδικασία γνωμοδότησης επί σχεδίων επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και επιθεώρησης της λειτουργίας των εγκαταστάσεων ελέγχου της ραδιενέργειας	59-73
Συμπεράσματα και συστάσεις	74-80

Παραρτήματα

Παράρτημα I - Οι έλεγχοι της Επιτροπής

Παράρτημα II - Παραδείγματα περιπτώσεων μη συμφωνίας στο πλαίσιο της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα

Γλωσσάριο

Ακρωνύμια και συντομογραφίες

Απαντήσεις της Επιτροπής

Χρονογραμμή

Σύνοψη

I Η ΕΕ ορίζει ως «πυρηνική ασφάλεια» την επίτευξη κατάλληλων συνθηκών λειτουργίας, την πρόληψη ατυχημάτων και τον μετριασμό των συνεπειών ατυχημάτων, με αποτέλεσμα την προστασία των εργαζομένων και του πληθυσμού από κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες οι οποίες προέρχονται από πυρηνικές εγκαταστάσεις. Την ευθύνη για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων φέρουν κατά κύριο λόγο οι κάτοχοι άδειας λειτουργίας πυρηνικών εγκαταστάσεων (φορείς εκμετάλλευσης), υπό την εποπτεία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

II Εντός ΕΕ, η χρήση της πυρηνικής ενέργειας για ειρηνικούς σκοπούς διέπεται από τη Συνθήκη Ευρατόμ του 1957, με την οποία ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας και η οποία παρέχει το νομικό πλαίσιο που καθορίζει τις αρμοδιότητες και τις δραστηριότητές της. Πρόσφατες οδηγίες Ευρατόμ θέτουν απαιτήσεις που αφορούν την πυρηνική ασφάλεια, τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα, καθώς και τα βασικά πρότυπα ασφάλειας.

III Στο πλαίσιο του ελέγχου μας εξετάσαμε πόσο σωστά αξιοποίησε η Επιτροπή τις αρμοδιότητές της, προκειμένου να συμβάλει στην πυρηνική ασφάλεια στην ΕΕ. Αξιολογήσαμε τον τρόπο με τον οποίο παρακολουθεί τη μεταφορά των οδηγιών Ευρατόμ στη νομοθεσία των κρατών μελών. Εξετάσαμε τις ρυθμίσεις περί έγκαιρης ειδοποίησης και ανταλλαγής πληροφοριών σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες, περιστάσεις κατά τις οποίες ο ρόλος της περιορίζεται στη διαχείριση του συστήματος. Τέλος, αναλύσαμε δύο δραστηριότητες στο πλαίσιο των οποίων ο ρόλος της Επιτροπής απορρέει από τη Συνθήκη Ευρατόμ: τη γνωμοδότηση επί σχεδίων επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και το δικαίωμα να ελέγχει τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα των εγκαταστάσεων που διαθέτουν τα κράτη μέλη για τον διαρκή έλεγχο της περιεκτικότητας σε ραδιενέργεια της ατμοσφαιράς, των υδάτων και του εδάφους.

IV Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, συνολικά, η Επιτροπή έχει συμβάλει αρκετά στην πυρηνική ασφάλεια στην ΕΕ. Ωστόσο, χρειάζεται ακόμη να επικαιροποιήσει το νομικό πλαίσιο και τις εσωτερικές κατευθυντήριες οδηγίες της.

V Η Επιτροπή έχει βελτιώσει τον τρόπο με τον οποίο παρακολουθεί τη μεταφορά των οδηγιών Ευρατόμ στο εθνικό δίκαιο. Ήταν καλύτερα προετοιμασμένη στην περίπτωση των δύο τελευταίων οδηγιών (της τροποποιημένης οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια και της οδηγίας για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας) από ό,τι στην περίπτωση της παλαιότερης οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα.

VI Κατά το διάστημα που καλύπτει ο έλεγχός μας, η Επιτροπή χρησιμοποίησε το αποτέλεσμα των αξιολογήσεων από ομοτίμους ως πηγή πληροφοριών για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης ενός κράτους μέλους με τις οδηγίες Ευρατόμ. Αφού ολοκληρωθούν αυτοί οι έλεγχοι μεταφοράς και συμφωνίας, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων από ομοτίμους.

VII Διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή διαχειρίζεται σωστά τις ρυθμίσεις περί ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ECURIE). Μολονότι θα μπορούσε να βελτιώσει τη συνέχεια που δίδεται στα αντλούμενα διδάγματα, η ανάπτυξη του συστήματος είναι σταθερή, γεγονός που διασφαλίζει ότι αυτό λειτουργεί σωστά και ότι είναι τεχνολογικά επίκαιρο.

VIII Η Επιτροπή εξετάζει τα σχέδια επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, προκειμένου να αξιολογεί τη συμβατότητά τους με τη Συνθήκη Ευρατόμ, εκδίδει δε μη δεσμευτική γνώμη απευθυνόμενη στο εκάστοτε εμπλεκόμενο κράτος μέλος. Διαπιστώσαμε ότι το ισχύον πλαίσιο περί γνωμοδοτήσεων δεν ακολουθεί τις τελευταίες νομοθετικές και τεχνολογικές εξελίξεις ή τις εξελίξεις πολιτικής. Παραδείγματος χάριν, ενώ γίνονται επενδύσεις στη μακροπρόθεσμη λειτουργία πολλών αντιδραστήρων για την παράταση της λειτουργίας των πυρηνικών εγκαταστάσεων πέραν της αρχικώς προβλεπόμενης διάρκειας ζωής τους, το ισχύον πλαίσιο δεν είναι σαφές σχετικά με το κατά πόσον αυτές οι επενδύσεις πρέπει να αποτελούν αντικείμενο υποχρεωτικής γνωστοποίησης στην Επιτροπή.

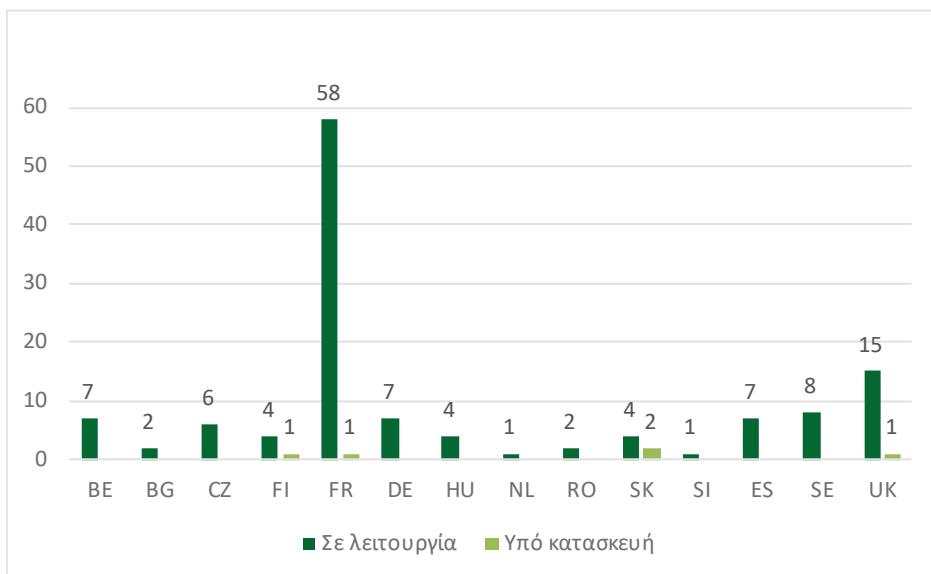
IX Από τον έλεγχό μας προέκυψαν ορισμένοι περιορισμοί στις διαδικασίες που εφαρμόζει η Επιτροπή για τη γνωμοδότηση επί σχεδίων επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και την επιθεώρηση των εγκαταστάσεων των κρατών μελών για τον διαρκή έλεγχο των επιπέδων ραδιενέργειας. Η Επιτροπή δεν διαθέτει αξιόπιστες διαδικασίες που να εξασφαλίζουν την πληρότητα, συνέπεια και συνεκτικότητα αυτών των δραστηριοτήτων.

X Οι συστάσεις που διατυπώνουμε επί τη βάση των συμπερασμάτων μας εστιάζουν στον ρόλο της Επιτροπής όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των οδηγιών Ευρατόμ, στο πλαίσιο εντός του οποίου γνωμοδοτεί επί των σχεδίων επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και, τέλος, στην προσέγγιση που εφαρμόζει για τις γνωμοδοτήσεις της και τις επιθεωρήσεις των εγκαταστάσεων ελέγχου της ραδιενέργειας.

Εισαγωγή

01 Στο τέλος του 2018, 14 κράτη μέλη λειτουργούσαν συνολικά 126 πυρηνικούς αντιδραστήρες¹. Επίσης, τέσσερα από αυτά κατασκεύαζαν νέους αντιδραστήρες (βλέπε [γράφημα 1](#)).

Γράφημα 1 – Αριθμός αντιδραστήρων στις 31 Δεκεμβρίου 2018

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων προερχόμενων από το έγγραφο «Nuclear Power Reactors in the World, Reference Data Series No. 2» του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ), Βιέννη (2019).

02 Το 2017 οι πυρηνικοί σταθμοί παρήγαγαν περίπου το 25 % της ηλεκτρικής ενέργειας που παρήχθη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)². Μεταξύ 2004 και 2017, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από πυρηνικούς σταθμούς μειώθηκε κατά περίπου 18 %.

Ποιο το ισχύον νομικό και οργανωτικό πλαίσιο όσον αφορά την πυρηνική ασφάλεια;

03 Ο Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) συνιστά το κεντρικό διακυβερνητικό φόρουμ για την επιστημονική και την τεχνική συνεργασία στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας σε παγκόσμιο επίπεδο. Αποτελεί τον θεματοφύλακα πολλών σημαντικών διεθνών συμβάσεων, όπως της σύμβασης για την πυρηνική ασφάλεια,

¹ Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας, «Nuclear Power Reactors in the World, Reference Data Series No. 2», Βιέννη (2019).

² Eurostat, Nuclear energy statistics.

της σύμβασης για την έγκαιρη γνωστοποίηση πυρηνικού ατυχήματος και της σύμβασης για την παροχή βοήθειας σε περίπτωση πυρηνικού ατυχήματος ή σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες³. Τα πρότυπα ασφάλειας του ΔΟΑΕ περιέχουν τις θεμελιώδεις αρχές, τις απαιτήσεις και τις συστάσεις που εξασφαλίζουν πυρηνική ασφάλεια, αποτελούν δε παγκόσμιο σημείο αναφοράς. Πολλές άλλες οργανώσεις συμβάλλουν στην πυρηνική ασφάλεια τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως ο Οργανισμός Πυρηνικής Ενέργειας (ΟΠΕ)⁴, η Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση Ρυθμιστικών Αρχών στα Πυρηνικά (Western European Nuclear Regulators Association, WENRA), η Ομάδα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών σε θέματα Πυρηνικής Ασφάλειας (European Nuclear Safety Regulators Group, ENSREG)⁵ και η Παγκόσμια Ένωση των Φορέων Εκμετάλλευσης Πυρηνικής Ενέργειας (World Association of Nuclear Operators, WANO).

04 Η πυρηνική ασφάλεια αποτελεί ευθύνη κάθε χώρας που χρησιμοποιεί πυρηνική τεχνολογία. Οι **κυβερνήσεις** είναι υπεύθυνες για τη ρύθμιση της πυρηνικής ασφάλειας, ενώ οι **φορείς εκμετάλλευσης** των πυρηνικών εγκαταστάσεων φέρουν την τελική ευθύνη της ασφάλειας της εγκατάστασής τους. Η νομοθεσία για την πυρηνική ασφάλεια αναπτύχθηκε σε διεθνές επίπεδο επί τη βάση της θεμελιώδους αρχής της εθνικής ευθύνης για την πυρηνική ασφάλεια των πυρηνικών εγκαταστάσεων.

05 Εντός ΕΕ, η χρήση της πυρηνικής ενέργειας για ειρηνικούς σκοπούς διέπεται από τη Συνθήκη Ευρατόμ του 1957⁶, με την οποία ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ) και η οποία παρέχει το νομικό πλαίσιο που καθορίζει τις αρμοδιότητες και τις δραστηριότητές της. Μολονότι τα μέλη της Ευρατόμ είναι τα

---

³ Τα περισσότερα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη σε αυτές και σε άλλες διεθνείς συμβάσεις με αντικείμενο την πυρηνική ασφάλεια.

⁴ Ο ΟΠΕ, που λειτουργεί στο πλαίσιο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), είναι διεθνής οργανισμός που διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ χωρών με προηγμένες υποδομές πυρηνικής τεχνολογίας.

⁵ Η Ομάδα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών σε θέματα Πυρηνικής Ασφάλειας (ENSREG) είναι ανεξάρτητη, συμβουλευτική ομάδα εμπειρογνομόνων, αποτελούμενη από εκπροσώπους όλων των κρατών μελών και έναν εκπρόσωπο της Επιτροπής, ο οποίος παρακολουθεί και συμμετέχει στις συζητήσεις. Τα μέλη της ομάδας εκλέγουν τον πρόεδρό τους (απόφαση της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2007). Η ομάδα συμβουλεύει και συνεπικουρεί την Επιτροπή και διευκολύνει τις διαβουλεύσεις, τον συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

⁶ Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας.

ίδια με τα μέλη της ΕΕ και τη διακυβέρνησή της έχουν αναλάβει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, η ίδια αποτελεί χωριστή νομική οντότητα.

06 Η Επιτροπή ασχολείται με τις πυρηνικές δραστηριότητες από τρεις σκοπιές: της πυρηνικής ασφάλειας, των πυρηνικών διασφαλίσεων και της πυρηνικής προστασίας (βλέπε [πλαίσιο 1](#)).

Πλαίσιο 1

Πυρηνική ασφάλεια, πυρηνική προστασία και πυρηνικές διασφαλίσεις

Η ΕΕ ορίζει ως **πυρηνική ασφάλεια**⁷ την επίτευξη κατάλληλων συνθηκών λειτουργίας, την πρόληψη ατυχημάτων και τον μετριασμό των συνεπειών ατυχημάτων, με αποτέλεσμα την προστασία των εργαζομένων και του πληθυσμού από κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες πυρηνικών εγκαταστάσεων.

Οι **πυρηνικές διασφαλίσεις** (για τις οποίες αποκλειστικώς αρμόδια είναι η Επιτροπή) είναι μέτρα που εγγυώνται ότι τα πυρηνικά υλικά δεν χρησιμοποιούνται για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους που είχαν δηλωθεί αρχικά. Οι χρήστες και οι κάτοχοι πυρηνικών υλικών στην ΕΕ υποχρεούνται να τηρούν σχετικά αρχεία και να δηλώνουν στην Επιτροπή όλες τις ροές αυτών των υλικών.

Η **πυρηνική προστασία** (πρωτίστως εθνική ευθύνη) ορίζεται από τον ΔΟΑΕ ως η πρόληψη, ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση εγκληματικών ή εκ προθέσεως παράνομων πράξεων με αντικείμενο πυρηνικά ή άλλα ραδιενεργά υλικά, συναφείς εγκαταστάσεις ή συναφείς δραστηριότητες⁸. Η φυσική προστασία των πυρηνικών εγκαταστάσεων και των ραδιενεργών υλικών συνδέεται με τις πολιτικές ασφάλειας και άμυνας των διαφόρων χωρών και εμπίπτει κατά κύριο λόγο στην αρμοδιότητά τους.

07 Στην ΕΕ, τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για τη θέσπιση και τη διατήρηση ενός εθνικού νομοθετικού, ρυθμιστικού και οργανωτικού πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια. Την ευθύνη για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων φέρουν κατά κύριο

⁷ Οδηγία 2009/71/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2009, περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2014/87/Ευρατόμ του Συμβουλίου.

⁸ Γλωσσάριο ασφάλειας του ΔΟΑΕ, έκδοση 2018, © IAEA, 2019.

λόγο οι κάτοχοι της άδειας λειτουργίας πυρηνικών εγκαταστάσεων (φορείς εκμετάλλευσης), υπό την εποπτεία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών.

08 Ο κύριος ρόλος της Επιτροπής στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας είναι η υποβολή προτάσεων για την ανάπτυξη του νομικού πλαισίου της Ευρατόμ και η εποπτεία της μεταφοράς των σχετικών νομικών πράξεων στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών. Οσάκις η Επιτροπή, υπό την ιδιότητά της ως «θεματοφύλακα των Συνθηκών», θεωρεί ότι ένα κράτος μέλος παραβαίνει τις διατάξεις της νομοθεσίας της Ευρατόμ, μπορεί να κινεί διαδικασία επί παραβάσει.

09 Η Επιτροπή έχει επίσης δικαιώματα και υποχρεώσεις όσον αφορά την πυρηνική ασφάλεια και την προστασία από ακτινοβολίες που απορρέουν από τη Συνθήκη Ευρατόμ. Δυνάμει του άρθρου 35 της Συνθήκης αυτής, η Επιτροπή έχει δικαίωμα να ελέγχει τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα των εγκαταστάσεων που δημιουργούν τα κράτη μέλη για τον διαρκή έλεγχο της περιεκτικότητας σε ραδιενέργεια της ατμοσφαιράς, των υδάτων και του εδάφους. Η Επιτροπή ενοποιεί τα στοιχεία που της διαβιβάζουν τα κράτη μέλη σχετικά με τα επίπεδα της ραδιενέργειας στο περιβάλλον της επικράτειάς τους⁹.

10 Η Επιτροπή εξετάζει τα σχέδια επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας που δρομολογούνται στα κράτη μέλη, προκειμένου να ελέγχει τη συμβατότητά τους με τη Συνθήκη Ευρατόμ. Σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στα άρθρα 41 έως 44 της εν λόγω Συνθήκης, οι επενδυτές οφείλουν να ανακοινώνουν στην Επιτροπή τα σχέδια επενδύσεων που προβλέπονται για τον κλάδο της πυρηνικής ενέργειας¹⁰. Εν συνεχεία, η Επιτροπή ανακοινώνει τη γνώμη της σχετικά με το συγκεκριμένο σχέδιο (ή την «**άποψη**» της σύμφωνα με τη διατύπωση του άρθρου 43 της Συνθήκης Ευρατόμ) στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, με ανάλυση της επένδυσης.

11 Μολονότι η πρόβλεψη ρυθμίσεων ετοιμότητας και αντίδρασης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης παραμένει εθνική ευθύνη, η Επιτροπή λειτουργεί, διαχειρίζεται και αναπτύσσει το σύστημα ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών σε περίπτωση έκτακτου

---

⁹ Άρθρο 36 της Συνθήκης Ευρατόμ.

¹⁰ Τα σχέδια έχουν σχέση με τους βιομηχανικούς κλάδους που αναφέρονται στο παράρτημα II της Συνθήκης Ευρατόμ.

κινδύνου από ακτινοβολίες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ECURIE), το οποίο δημιουργήθηκε στον απόηχο του ατυχήματος του Τσερνομπίλ το 1986¹¹.

12 Πέραν του ρόλου της που απορρέει από το νομικό πλαίσιο, η Επιτροπή διευκολύνει τον διάλογο και τη συνεργασία με τα κράτη μέλη μέσω, λόγου χάριν, της Ομάδας Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών αρχών σε θέματα Πυρηνικής Ασφάλειας (ENSREG). Συνεργάζεται με τρίτες χώρες που λειτουργούν ή κατασκευάζουν πυρηνικούς σταθμούς και συνάπτει συμφωνίες με τρίτες χώρες με αντικείμενο τη συνεργασία σε θέματα πυρηνικής ενέργειας. Επίσης συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΔΟΑΕ και ο ΟΠΕ.

Οι οδηγίες Ευρατόμ δημιουργούν ένα νομικά δεσμευτικό πλαίσιο για την πυρηνική ασφάλεια

13 Η Συνθήκη Ευρατόμ εξουσιοδοτεί την Ευρατόμ να θεσπίζει και να επιβάλλει πρότυπα ασφάλειας για την προστασία της υγείας τόσο των εργαζομένων όσο και του γενικότερου πληθυσμού¹². Τα πρότυπα αυτά εγκρίνονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατόπιν διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, βάσει πρότασης της Επιτροπής¹³.

14 Λίγο μετά την ίδρυσή της το 1959, η Ευρατόμ θέσπισε, μέσω οδηγιών, τα βασικά πρότυπα για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του γενικότερου πληθυσμού έναντι των κινδύνων που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες. Σε συνέχεια απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) το 2002¹⁴, η οποία αναγνώριζε και αποσαφήνιζε την συντρέχουσα αρμοδιότητα της Ευρατόμ και των κρατών μελών στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας, το Συμβούλιο ενέκρινε νομοθεσία στους τομείς της πυρηνικής ασφάλειας¹⁵ το 2009 και της διαχείρισης των

¹¹ Απόφαση 87/600/Ευρατόμ για τις κοινοτικές ρυθμίσεις σχετικά με την έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών σε περίπτωση εκτάκτου κινδύνου από ακτινοβολίες.

¹² Άρθρο 2, στοιχείο β), και τίτλος II, κεφάλαιο 3 («Η προστασία της υγείας») της Συνθήκης Ευρατόμ.

¹³ Άρθρα 30 και 31 της Συνθήκης Ευρατόμ.

¹⁴ Απόφαση του ΔΕΕ της 10ης Δεκεμβρίου 2002, υπόθεση C-29/99, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλ. I-11221.

¹⁵ Οδηγία 2009/71/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2009, περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2014/87/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουλίου 2014.

ραδιενεργών αποβλήτων και των αναλωμένων καυσίμων¹⁶ το 2011. Η οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας επικαιροποιείται τακτικά, την τελευταία φορά μάλιστα ενσωματώθηκαν σε αυτήν οι διατάξεις διαφόρων παλαιότερων οδηγιών¹⁷.

Πίνακας 1 – Πρόσφατες οδηγίες Ευρατόμ

Οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια 2009, τροποποιήθηκε το 2014	Οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα 2011	Οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας 2013
<p>Η οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια βασίζεται στις απαιτήσεις πυρηνικής ασφάλειας της σύμβασης για την πυρηνική ασφάλεια και των θεμελιωδών αρχών ασφάλειας που θεσπίστηκαν από τον ΔΟΑΕ. Η οδηγία τροποποιήθηκε τον Ιούλιο του 2014 υπό το φως των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από το πυρηνικό ατύχημα της Φουκουσίμα το 2011 και των πορισμάτων των εκτιμήσεων κινδύνου και ασφάλειας των πυρηνικών σταθμών της ΕΕ, των λεγόμενων «δοκιμών αντοχής». Η τροποποιημένη οδηγία ενισχύει την εξουσία και την ανεξαρτησία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών. Εισάγει έναν υψηλού επιπέδου στόχο ασφάλειας σε ολόκληρη την ΕΕ για την πρόληψη των ατυχημάτων και, σε περίπτωση ατυχήματος, για τον περιορισμό των συνεπειών του και την αποτροπή των άμεσων και μεγάλων εκκλίσεων ραδιενέργειας.</p>	<p>Η οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα απαιτεί από τα κράτη μέλη να διαθέτουν εθνική πολιτική που να περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο αυτά προτίθενται να διαχειρίζονται τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα που προέρχονται από μη στρατιωτικές πυρηνικές δραστηριότητες. Τα κράτη μέλη οφείλουν να αναπτύξουν εθνικά προγράμματα που να μεταφράζουν τις εθνικές πολιτικές σε συγκεκριμένα σχέδια δράσης. Οφείλουν επίσης να θεσπίσουν εθνικό νομοθετικό, ρυθμιστικό και οργανωτικό πλαίσιο («εθνικό πλαίσιο») και να ορίσουν έναν αρμόδιο και ανεξάρτητο ρυθμιστικό φορέα.</p>	<p>Η οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας του 2013 καθορίζει τα βασικά πρότυπα ασφάλειας για την προστασία των εργαζομένων, των ασθενών και του γενικού πληθυσμού από την ακτινοβολία και θέτει όρια για τη μέγιστη δόση ακτινοβολίας για κάθε κατάσταση έκθεσης (προγραμματισμένη, υφιστάμενη και σε έκτακτη ανάγκη). Η νέα οδηγία επικαιροποίησε και ενοποίησε σε ένα κείμενο τις διατάξεις πολλών προηγούμενων οδηγιών και προσέθεσε νέες διατάξεις, μεταξύ άλλων αυτές για την ετοιμότητα και αντίδραση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης που ενσωματώνουν ορισμένα από τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το ατύχημα της Φουκουσίμα το 2011.</p>

Πηγή: ΕΕΣ.

¹⁶ Οδηγία 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2011, η οποία θεσπίζει κοινοτικό πλαίσιο για την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.

¹⁷ Οδηγία 2013/59/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφαλείας για την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες και την κατάργηση των οδηγιών 89/618/Ευρατόμ, 90/641/Ευρατόμ, 96/29/Ευρατόμ, 97/43/Ευρατόμ και 2003/122/Ευρατόμ.

15 Η οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια¹⁸ και η οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα¹⁹ απαιτούν τη διενέργεια τριών ειδών τακτικής αξιολόγησης από ομοτίμους (βλέπε [πλαίσιο 2](#)). Οι διεθνείς αξιολογήσεις από ομοτίμους αποτελούν ευκαιρία για την ανταλλαγή επαγγελματικής εμπειρογνωσίας, διδαγμάτων και ορθών πρακτικών μέσω συμβουλών προερχόμενων από ομοτίμους, με απώτερο σκοπό τη συνεχή βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας.

---

¹⁸ Άρθρο 8ε της οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια.

¹⁹ Άρθρο 14, παράγραφος 3, της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα.

Πλαίσιο 2

Αξιολογήσεις από ομοτίμους

Οι οδηγίες Ευρατόμ απαιτούν τη διενέργεια τριών ειδών τακτικής αξιολόγησης από ομοτίμους:

- Η τροποποιημένη οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια εισήγαγε ένα ευρωπαϊκό σύστημα θεματικών αξιολογήσεων από ομοτίμους ανά εξαετία, οι οποίες εστιάζουν σε συγκεκριμένο ζήτημα σχετιζόμενο με την ασφάλεια. Η πρώτη θεματική αξιολόγηση από ομοτίμους διενεργήθηκε την περίοδο 2017-2018 και αφορούσε τα προγράμματα διαχείρισης της γήρανσης των πυρηνικών εγκαταστάσεων. Η αξιολόγηση αυτή πραγματοποιήθηκε από την Ομάδα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών σε θέματα Πυρηνικής Ασφάλειας (ENSREG) με την υποστήριξη της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης Ρυθμιστικών Αρχών στα Πυρηνικά (WENRA) και υπό τον συντονισμό της Επιτροπής.
- Η οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια απαιτεί από τα κράτη μέλη να διενεργούν επίσης περιοδικές αυτοαξιολογήσεις των εθνικών πλαισίων και των αρμόδιων ρυθμιστικών αρχών τουλάχιστον κάθε δέκα χρόνια, και να ζητούν από διεθνείς ομοτίμους την αξιολόγηση των συναφών τμημάτων του εθνικού τους πλαισίου και των αρμόδιων ρυθμιστικών αρχών. Για τη συμμόρφωση με αυτές τις απαιτήσεις για αξιολογήσεις από ομοτίμους τα κράτη μέλη απευθύνονται στην ολοκληρωμένη υπηρεσία ρυθμιστικής επισκόπησης (Integrated Regulatory Review Service, IRRS) του ΔΟΑΕ. Το πρόγραμμα των αποστολών της IRRS υποστηρίζεται οικονομικά από την Επιτροπή.
- Η οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα απαιτεί από τα κράτη μέλη να προβαίνουν σε αυτοαξιολογήσεις και να ζητούν από διεθνείς ομοτίμους την αξιολόγηση του εθνικού πλαισίου, της αρμόδιας ρυθμιστικής αρχής, του εθνικού προγράμματος και της εφαρμογής του τουλάχιστον κάθε δέκα χρόνια. Για τη συμμόρφωση με αυτές τις απαιτήσεις τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες αξιολόγησης από ομοτίμους του ΔΟΑΕ.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

16 Στο πλαίσιο του ελέγχου μας αξιολογήσαμε πόσο σωστά αξιοποίησε η Επιτροπή τις αρμοδιότητές της, προκειμένου να συμβάλει στην πυρηνική ασφάλεια στην ΕΕ. Εξετάσαμε με ποιον τρόπο:

- α) παρακολουθεί τη μεταφορά στη νομοθεσία των κρατών μελών των τριών τελευταίων οδηγιών Ευρατόμ,
- β) διαχειρίζεται τους μηχανισμούς έγκαιρης γνωστοποίησης και ανταλλαγής πληροφοριών σε περίπτωση εκτάκτου κινδύνου από ακτινοβολίες,
- γ) συμβάλλει στην ενίσχυση της πυρηνικής ασφάλειας μέσω γνωμοδοτήσεων επί σχεδίων επενδύσεων,
- δ) γνωμοδοτεί σχετικά με επενδύσεις και επιθεωρεί τη λειτουργία εγκαταστάσεων ελέγχου της ραδιενέργειας.

17 Επικεντρωθήκαμε στις δραστηριότητες της Επιτροπής, βάσει των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί. Επιδίωξή μας δεν ήταν η εξέταση του διεθνούς πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια ή της εφαρμογής του στα κράτη μέλη, ούτε υπεισήλαμε σε τεχνικά ζητήματα που σχετίζονται με την πυρηνική ασφάλεια. Δεν καλύψαμε την ετοιμότητα και αντίδραση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, πέραν της εξέτασης του ρόλου της Επιτροπής όσον αφορά τη διαχείριση του συστήματος έγκαιρης ειδοποίησης ECURIE. Επίσης, στο πεδίο αναφοράς του ελέγχου μας δεν ενέπιπταν η πυρηνική προστασία και οι πυρηνικές διασφαλίσεις. Το χρονικό διάστημα που κάλυψε ο έλεγχός μας φθάνει μέχρι τα τέλη Ιουλίου 2019.

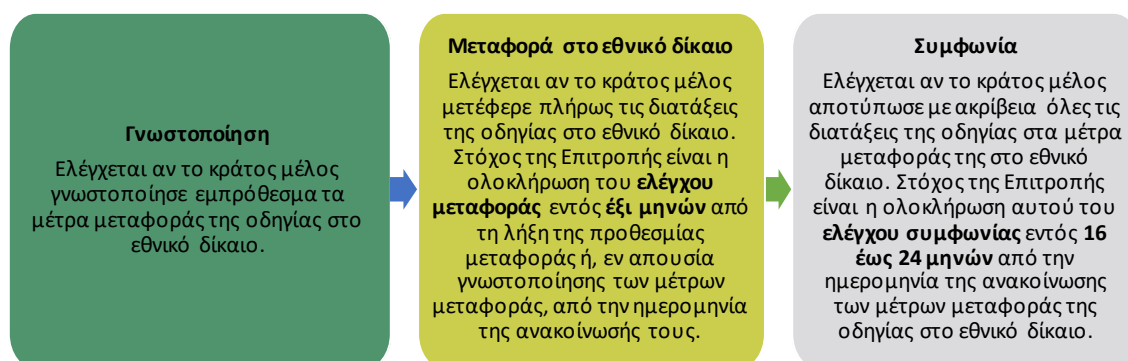
18 Μελετήσαμε το νομικό πλαίσιο και τις συναφείς πολιτικές, στρατηγικές, πρότυπα και συμβάσεις. Σε επίπεδο Επιτροπής, εξετάσαμε διαδικασίες, εσωτερικές στρατηγικές και κατευθυντήριες οδηγίες, καθοδήγηση προς τα κράτη μέλη, εργαλεία, έγγραφα εργασίας, ανταλλαγές πληροφοριών, αλληλογραφία και πρακτικά συνεδριάσεων. Αναλύσαμε εκθέσεις, μελέτες, εσωτερικές και εξωτερικές αξιολογήσεις και άλλα συναφή έγγραφα. Εξετάσαμε τέσσερις γνώμες της Επιτροπής σχετικές με σχέδια επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας. Πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις με υπαλλήλους της Επιτροπής [Γενική Διεύθυνση Ενέργειας και Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC)] και συζητήσαμε επί ζητημάτων πυρηνικής ασφάλειας με εμπειρογνώμονες από διεθνείς οργανισμούς.

Παρατηρήσεις

Η Επιτροπή βελτίωσε ως έναν βαθμό την παρακολούθηση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των οδηγιών Ευρατόμ

19 Η Επιτροπή είναι αρμόδια για την εποπτεία της ενσωμάτωσης και εφαρμογής των οδηγιών Ευρατόμ, καθώς και για τη λήψη μέτρων για την προώθηση και την ενίσχυση της συμμόρφωσης. Για τον σκοπό αυτό, προβαίνει σε ελέγχους μεταφοράς και συμφωνίας (βλέπε [γράφημα 2](#)).

Γράφημα 2 – Διαδικασία ελέγχου της συμμόρφωσης που εφαρμόζει η Επιτροπή

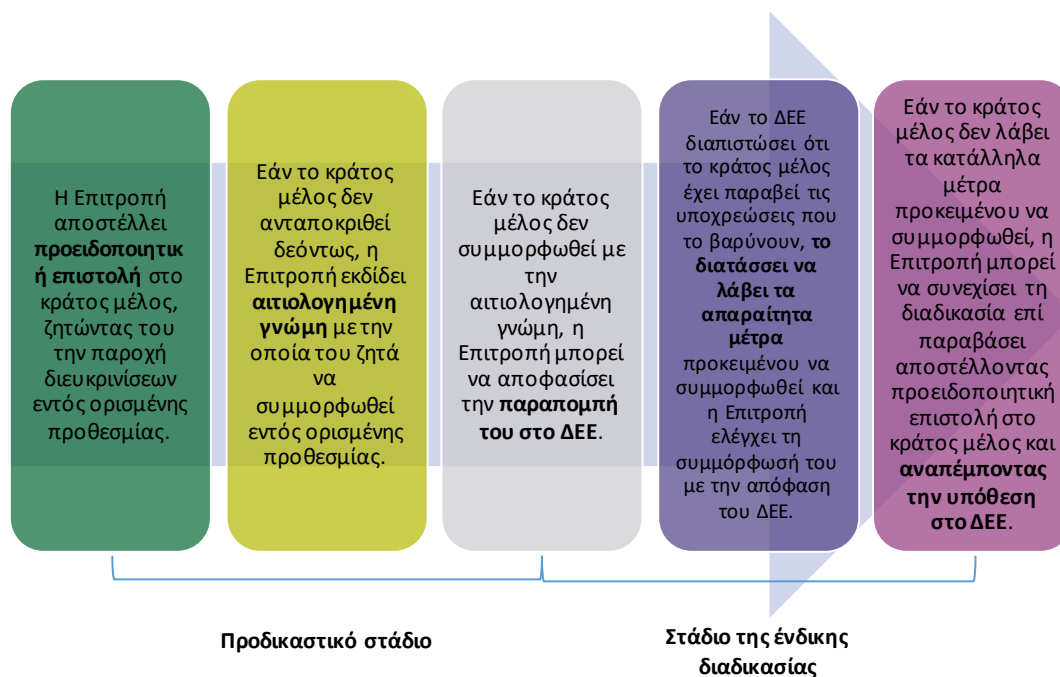

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του εργαλείου 37 της εργαλειοθήκης της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

20 Οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίζονται κατά τους ελέγχους μεταφοράς και συμφωνίας μπορούν να καταλήξουν σε επιβολή μέσω της διαδικασίας επί παραβάσει, όπως αυτή παρουσιάζεται στο [γράφημα 3](#).

Γράφημα 3 – Διαδικασία επί παραβάσει

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ.

21 Εξετάσαμε τους ελέγχους μεταφοράς και συμφωνίας που πραγματοποίησε η Επιτροπή σχετικά με τις τρεις τελευταίες οδηγίες Ευρατόμ²⁰, προκειμένου να αξιολογήσουμε τον τρόπο παρακολούθησης της μεταφοράς τους στην εθνική νομοθεσία. Εξετάσαμε κατά πόσον η Επιτροπή διευκόλυνε, συντόνισε και επόπτευσε τη σχετική διαδικασία, αν διενήργησε εγκαίρως τους ελέγχους αυτούς, τι συνέχεια έδωσε στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης και αν έλαβε τα κατάλληλα μέτρα.

22 Δεδομένων των οριζόμενων στις ίδιες τις οδηγίες διαφορετικών ημερομηνιών έναρξης ισχύος τους και προθεσμιών για τη μεταφορά τους στο εθνικό δίκαιο, κατά τον χρόνο του ελέγχου μας οι έλεγχοι της Επιτροπής βρισκόνταν σε διαφορετικά στάδια (βλέπε [γράφημα 4](#)).

²⁰ Οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα του 2011, οδηγία για την πυρηνικά ασφάλεια του 2014, οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας του 2013.

Γράφημα 4 – Κατάσταση των ελέγχων συμμόρφωσης κατά τον χρόνο του ελέγχου μας

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρέιχε η Επιτροπή.

Η Επιτροπή ήταν καλύτερα προετοιμασμένη για τις δύο τελευταίες οδηγίες

23 Πέραν της παρακολούθησης και της επιβολής, η Επιτροπή μπορεί να αναπτύξει και άλλα εργαλεία, προκειμένου να διευκολύνει τα κράτη μέλη στη σωστή και έγκαιρη μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο. Ο αριθμός των κρατών μελών που κοινοποίησαν εμπρόθεσμα τα μέτρα μεταφοράς ήταν υψηλότερος για τις δύο τελευταίες οδηγίες (την οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας και την αναθεωρημένη οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια) σε σύγκριση με την οδηγία για τα πυρηνικά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα (βλέπε [πίνακα 2](#)).

Πίνακας 2 – Αριθμός κρατών μελών που μετέφεραν εμπρόθεσμα τις οδηγίες στο εσωτερικό δίκαιο

	Οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα	Οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια	Οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας
Προθεσμία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	23/08/2013	15/08/2017	06/02/2018
Κοινοποιήσεις που υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα ή πριν από την κίνηση διαδικασίας επί παραβάσει λόγω παράλειψης της ανακοίνωσης εθνικών μέτρων μεταφοράς	17	24	21

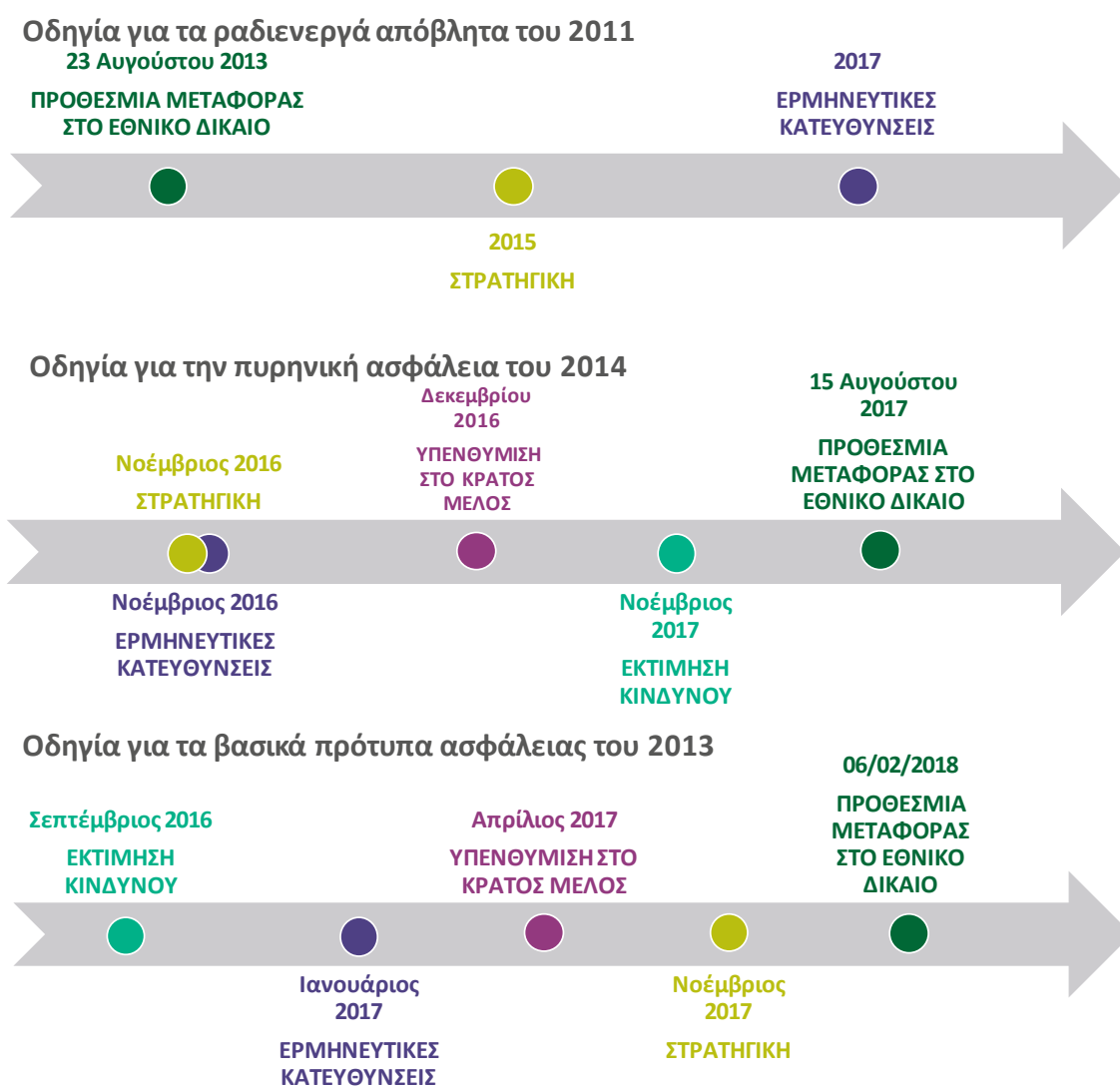
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχε η Επιτροπή.

24 Διαπιστώσαμε ότι τρεις ήταν οι παράγοντες που συνέβαλαν στην ταχύτερη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια και της οδηγίας για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας: οι αξιολογήσεις του κινδύνου που συνδέεται με τη μεταφορά, οι υπενθυμίσεις που απεστάλησαν στα κράτη μέλη και τα βασικά έγγραφα στρατηγικής που εγκρίθηκαν νωρίτερα σε σύγκριση με την προηγούμενη οδηγία. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής:

- Εκτόνησαν τις εκτιμήσεις του κινδύνου που συνδεόταν με τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια και της οδηγίας για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας **ένα χρόνο και δύο χρόνια** αντίστοιχα **πριν από τη λήξη** της προθεσμίας μεταφοράς (βλέπε [γράφημα 5](#)), ενώ, στην περίπτωση της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα, η Επιτροπή δεν είχε εκπονήσει εκτίμηση κινδύνου, προβλέποντας τα πιθανά προβλήματα που θα ανέκυπταν από τη μεταφορά.
- Σχεδόν **ένα χρόνο πριν από τη λήξη** της προθεσμίας μεταφοράς (βλέπε [γράφημα 5](#)), απέστειλε επιστολές στα κράτη μέλη υπενθυμίζοντάς τους την υποχρέωσή τους για έγκαιρη ανακοίνωση των μέτρων μεταφοράς. Τέτοια υπενθύμιση δεν είχε αποσταλεί για την οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα.
- Ενέκρινε τα βασικά έγγραφα στρατηγικής για την οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια και την οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας **4 μήνες έως και 1 χρόνο πριν από τη λήξη** της προθεσμίας μεταφοράς τους στο εθνικό δίκαιο (βλέπε [γράφημα 5](#)). Οι στρατηγικές για την αξιολόγηση της μεταφοράς και της ενσωμάτωσης των δύο οδηγιών στο εθνικό δίκαιο ορίζουν τις δράσεις που προβλέπονται για την επισκόπηση της μεταφοράς των δύο οδηγιών. Οι

στρατηγικές βοήθησαν στην πρόβλεψη και στην επίλυση των προβλημάτων που θα ανέκυπταν με την ενσωμάτωση των οδηγιών και δημιούργησαν μια ολόκληρη δέσμη εργαλείων προώθησης της συμμόρφωσης, τα οποία διευκόλυναν τα κράτη μέλη στη σωστή και έγκαιρη εφαρμογή τους (λεπτομέρειες στον [πίνακα 3](#)). Οι ερμηνευτικές κατευθύνσεις βοήθησαν την Επιτροπή στην προώθηση και στην τεκμηρίωση των επαληθεύσεων της μεταφοράς και της συμφωνίας. Στην περίπτωση της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα, η Επιτροπή ολοκλήρωσε την εσωτερική στρατηγική **δύο χρόνια μετά τη λήξη** της προθεσμίας μεταφοράς και τις ερμηνευτικές κατευθύνσεις **τέσσερα χρόνια μετά**.

Γράφημα 5 – Χρονογραμμή της έγκρισης των στρατηγικών εγγράφων

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχε η Επιτροπή.

Πίνακας 3 – Εργαλεία προώθησης της συμμόρφωσης που χρησιμοποιήθηκαν για τη διευκόλυνση της μεταφοράς των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο

Οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα	Οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια	Οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας
<ul style="list-style-type: none"> ○ Ένα εργαστήριο πριν από τη μεταφορά ○ Βιντεοδιασκέψεις με τα κράτη μέλη ○ Συνεδριάσεις με τα κράτη μέλη ○ Διαδικασίες EU Pilot 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Συζητήσεις με τα κράτη μέλη σχετικά με τη μεταφορά και την ενσωμάτωση ○ Εργαστήρια και διμερείς συναντήσεις πριν από τη μεταφορά ○ Συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη, περιλαμβανομένων των εθνικών αρχών και ομάδων της κοινωνίας των πολιτών ○ Συζητήσεις σε επίπεδο ENSREG 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Συζητήσεις με τα κράτη μέλη σχετικά με τη μεταφορά και την ενσωμάτωση ○ Εργαστήρια και διμερείς συναντήσεις πριν από τη μεταφορά ○ Ανάλυση από την Επιτροπή των στρατηγικών των κρατών μελών για τη μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο πριν από τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς ○ Στρογγυλές τράπεζες και σεμινάρια

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει στοιχείων που παρείχε η Επιτροπή.

Η οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα δεν μεταφέρθηκε σωστά στο εθνικό δίκαιο όλων των κρατών μελών

25 Η Επιτροπή χρειάστηκε **57 μήνες** προκειμένου να ολοκληρώσει τον έλεγχο συμφωνίας αναφορικά με την οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα (βλέπε [παράρτημα I, πίνακα 2](#)), διάστημα σημαντικά μεγαλύτερο από τους 16 έως 24 μήνες που ορίζονταν ως δείκτης αναφοράς στην πρόταση της Επιτροπής για βελτίωση της νομοθεσίας²¹. Αυτό οφείλεται εν μέρει στις καθυστερήσεις στη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο από τα κράτη μέλη και στα ελλιπή μέτρα μεταφοράς.

26 Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου συμφωνίας, η Επιτροπή κίνησε 15 διαδικασίες επί παραβάσει (παραδείγματα των διατάξεων της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα που τις περισσότερες φορές δεν μεταφέρθηκαν σωστά στο εθνικό δίκαιο από τα κράτη μέλη παρατίθενται στο

²¹ Επιτροπή, εργαλείο 37 από την εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

παράρτημα II). Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, ήτοι 13 μήνες μετά την κίνηση αυτών των διαδικασιών, μόνο δύο από αυτές είχαν περατωθεί. Επομένως, σχεδόν **έξι χρόνια** από τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, 13 κράτη μέλη δεν την είχαν μεταφέρει σωστά (βλέπε **παράρτημα I, πίνακα 2**). Ομοίως, σχεδόν **τέσσερα χρόνια** από τη λήξη της προθεσμίας θέσπισης εθνικού προγράμματος (βλέπε **παράρτημα I, πίνακα 3**), ένα κράτος μέλος δεν είχε θεσπίσει τέτοιο πρόγραμμα και 17 άλλα είχαν εγκρίνει προγράμματα που η Επιτροπή έκρινε ως μη συμμορφούμενα με την οδηγία.

27 Η κίνηση διαδικασίας επί παραβάσει κατά κράτους μέλους και η συνέχιση της διαδικασίας σε περίπτωση εκκρεμούς υπόθεσης επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής²². Παρ' όλα αυτά, η Επιτροπή έχει καταρτίσει κατάσταση με τις υποθέσεις επί παραβάσει στις οποίες πρέπει να δίδεται προτεραιότητα και έχει ορίσει δείκτες αναφοράς για την έγκαιρη διεκπεραίωσή τους²³. Η Επιτροπή εξετάζει κατά προτεραιότητα, μεταξύ άλλων, τις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα κράτη μέλη παραλείπουν να ανακοινώσουν τα μέτρα μεταφοράς ή κατά τις οποίες τα μέτρα αυτά μεταφέρουν εσφαλμένα τις οδηγίες στο εθνικό δίκαιο. Η Επιτροπή έχει ορίσει για την ίδια τους 12 μήνες ως δείκτη αναφοράς είτε για το κλείσιμο μιας υπόθεσης είτε για την παραπομπή της στο ΔΕΕ²⁴. Ο χρόνος αυτός αρχίζει να υπολογίζεται από την αποστολή της προειδοποιητικής επιστολής.

28 Στο πλαίσιο της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή, κατά την διεκπεραίωση των περιπτώσεων παράλειψης της ανακοίνωσης, σε 5 από τις 13 διαδικασίες επί παραβάσει που είχε κινήσει, υπερέβη αυτό τον 12μηνο δείκτη αναφοράς. Όπως φαίνεται στον **πίνακα 1** του **παρρητήματος I**, στις δύο περιπτώσεις κατά τις οποίες εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή χρειάστηκε περισσότερο από δύο χρόνια για να προχωρήσει περαιτέρω στο προδικαστικό στάδιο (από την προειδοποιητική επιστολή στην αιτιολογημένη γνώμη).

²² Υπόθεση C-247/87, Star Fruit κατά Επιτροπής.

²³ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Δίκαιο της ΕΕ: Καλύτερη εφαρμογή για καλύτερα αποτελέσματα», C(2016) 8600 final της 21ης Δεκεμβρίου 2016.

²⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Μια Ευρώπη αποτελεσμάτων – Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου», COM(2007) 502 τελικό.

Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων από ομοτίμους

29 Κατά το διάστημα που καλύπτει ο έλεγχός μας, η Επιτροπή χρησιμοποίησε το αποτέλεσμα των αξιολογήσεων από ομοτίμους ως πηγή πληροφοριών για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης ενός κράτους μέλους με τις οδηγίες Ευρατόμ. Παραδείγματος χάριν, η στρατηγική για τη μεταφορά και την ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα αναφέρεται στα αποτελέσματα των αξιολογήσεων από ομοτίμους, ενώ οι ερμηνευτικές κατευθύνσεις για την οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια αποσαφηνίζουν τη σημασία των εκθέσεων αξιολόγησης από ομοτίμους για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης.

30 Η Επιτροπή μπορεί να συμμετέχει ως παρατηρητής στις αποστολές αξιολόγησης από ομοτίμους, κάτι που έχει πράξει ενίοτε. Συμβάλλει επίσης στην παρακολούθηση της συνέχειας που δίδεται στις αξιολογήσεις από ομοτίμους με την ιδιότητά της ως μέλους της ENSREG. Όταν ολοκληρωθούν οι έλεγχοι μεταφοράς και συμφωνίας, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων από ομοτίμους.

Η Επιτροπή διαχειρίζεται σωστά τις ρυθμίσεις για την έγκαιρη γνωστοποίηση και την ανταλλαγή πληροφοριών

31 Η Επιτροπή διαχειρίζεται, εφαρμόζει και αναπτύσσει το σύστημα ECURIE, ένα εργαλείο για την εφαρμογή της απόφασης του Συμβουλίου²⁵ σχετικά με τις ρυθμίσεις της ΕΕ για την έγκαιρη γνωστοποίηση και την ανταλλαγή πληροφοριών σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες. Αξιολογήσαμε πόσο σωστά διαχειρίζεται αυτές τις ρυθμίσεις, εξετάζοντας αν εξασφαλίζει ότι το σύστημα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες (ιδίως δε αν αυτό εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση του Συμβουλίου), αν αξιολογεί τακτικά τις διαδικασίες, αν εντοπίζει τις αδυναμίες, έστω και δυνητικές, και αν τις παρακολουθεί καταλλήλως, καθώς και αν υποβάλει τα συστήματα σε δοκιμασίες ανά τακτά διαστήματα.

32 Η απόφαση του Συμβουλίου απαιτεί από τα κράτη μέλη να ενημερώνουν χωρίς καθυστέρηση την Επιτροπή και όλα τα άλλα κράτη μέλη που ενδέχεται να επηρεάζονται από συμβάν, προβαίνοντας σε σχετική έκτακτη ειδοποίηση στο

²⁵ Απόφαση 87/600/Ευρατόμ για τις κοινοτικές ρυθμίσεις σχετικά με την έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες.

σύστημα ECURIE²⁶. Ομοίως, η Επιτροπή οφείλει να διαβιβάζει σε όλα τα κράτη μέλη τυχόν πληροφορίες που λαμβάνει σχετικά με σημαντικές αυξήσεις στο επίπεδο ραδιενέργειας ή σχετικά με πυρηνικά ατυχήματα σε τρίτες χώρες²⁷. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης, με δική τους πρωτοβουλία, να στέλνουν έκτακτες ειδοποιήσεις για την ανακοίνωση πληροφοριών. Η Επιτροπή διαβιβάζει προς όλα τα σημεία επαφής του ECURIE, σε εικοσιτετράωρη βάση, επτά ημέρες την εβδομάδα, τις πληροφορίες που της περιέρχονται μέσω του συστήματος αυτού.

33 Μολονότι η πρόβλεψη ρυθμίσεων ετοιμότητας και αντίδρασης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης παραμένει εθνική ευθύνη, όλα τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συμμετέχουν στο ECURIE, ενώ οι τρίτες χώρες μπορούν να ζητήσουν να συμμετέχουν σε αυτό σε εθελοντική βάση²⁸. Οι απαιτήσεις για την ύπαρξη ρυθμίσεων σε επίπεδο ΕΕ δεν εμποδίζουν τα κράτη μέλη από το να διαθέτουν τις δικές τους πρόσθετες ρυθμίσεις, όπως εθνικές, διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες για ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

34 Μόλις ένα συμμετέχον κράτος στείλει έκτακτη ειδοποίηση στο ECURIE, η Επιτροπή επαληθεύει τη γνησιότητά της και τη διαβιβάζει σε όλες τις χώρες που συμμετέχουν στο σύστημα. Μετά την πρώτη ανακοίνωση, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να γνωστοποιούν στην Επιτροπή κατά κατάλληλα χρονικά διαστήματα τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν και τα επίπεδα της ραδιενέργειας που καταγράφουν. Η Επιτροπή δεν αξιολογεί το περιεχόμενο της γνωστοποίησης, ούτε αποφασίζει αν πρέπει να εκδοθεί έκτακτη ειδοποίηση, καθώς αυτό συνιστά

---

²⁶ Το επίσημο όριο πέραν του οποίου εκδίδεται έκτακτη ειδοποίηση μέσω του συστήματος ECURIE καθορίζεται στο άρθρο 1 της απόφασης του Συμβουλίου. Συνοπτικά, το άρθρο ορίζει ότι ένα συμμετέχον κράτος υποχρεούται να εκδώσει έκτακτη ειδοποίηση μέσω του ECURIE:

- 1) εάν στο κράτος ανακύψει έκτακτος κίνδυνος από ακτινοβολίες και, ως εκ τούτου, αποφασίσει να λάβει εκτεταμένα αντιμέτρα για την προστασία του πληθυσμού του, ή
- 2) εάν το κράτος εντοπίσει μη φυσιολογικά επίπεδα ραδιενέργειας στο περιβάλλον και, ως εκ τούτου, αποφασίσει να λάβει εκτεταμένα αντιμέτρα για την προστασία του πληθυσμού του.

²⁷ Άρθρο 5 της απόφασης 87/600/Ευρατόμ του Συμβουλίου.

²⁸ Κατά τον χρόνο του εν προκειμένω ελέγχου, τέσσερις ήταν οι συμμετέχουσες τρίτες χώρες: η Ελβετία, η Νορβηγία, το Μαυροβούνιο και η Βόρεια Μακεδονία.

αρμοδιότητα των κρατών μελών. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την έγκαιρη διάδοση των πληροφοριών²⁹.

35 Συμπληρωματικά προς το ECURIE, η Επιτροπή έχει δημιουργήσει την Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Ανταλλαγής Δεδομένων Ακτινοβολίας (EURDEP), μια διαδικτυακή πλατφόρμα που εξασφαλίζει τη διαβίβαση των στοιχείων από την παρακολούθηση ακτινοβολιών προς τις αρμόδιες αρχές σχεδόν σε πραγματικό χρόνο. Η EURDEP χρησιμοποιείται ως εργαλείο στο πλαίσιο του ECURIE, για τη διευκόλυνση της παροχής ορισμένων πληροφοριών³⁰. Η EURDEP χρησιμοποιεί επίσης τις υπάρχουσες εθνικές υποδομές, όπως τους εθνικούς σταθμούς και τα δίκτυα παρακολούθησης. Η συμμετοχή των κρατών μελών της ΕΕ είναι υποχρεωτική, ενώ οι τρίτες χώρες συμμετέχουν σε εθελοντική βάση. Μέσω ελεύθερα προσβάσιμου ιστοτόπου, το κοινό έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί σε μορφή γραφικής παράστασης πληροφορίες σχετικά με τα επίπεδα της ραδιενέργειας στη ζώνη που καλύπτει η EURDEP.

36 Οι ρυθμίσεις που διέπουν το ECURIE συμφωνούνται, συζητούνται και αναθεωρούνται κατά τις συνεδριάσεις των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών³¹. Η Επιτροπή συγκαλεί αυτές τις συνεδριάσεις κατά μέσο όρο κάθε δύο χρόνια. Στο πλαίσιο αυτό συζητούνται επίσης τα διάφορα διδάγματα που προκύπτουν και τα προβλήματα που εντοπίζονται. Οι αλλαγές που συμφωνούνται τεκμηριώνονται στις οδηγίες επικοινωνίας του ECURIE, οι οποίες περιλαμβάνουν τις διαδικασίες που συμφωνούνται μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών³².

37 Διαπιστώσαμε ότι το σύστημα ECURIE έχει αναπτυχθεί από την Επιτροπή κατά τρόπο συστηματικό, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι λειτουργεί σωστά και ότι είναι

---

²⁹ Άρθρο 5, παράγραφος 1, της απόφασης 87/600/Ευρατόμ του Συμβουλίου: «Μόλις λάβει τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 2, 3 και 4, η Επιτροπή τις διαβιβάζει αμέσως, με την επιφύλαξη του άρθρου 6, στις αρμόδιες αρχές όλων των άλλων κρατών μελών. [...]»

³⁰ Τα κράτη μέλη οφείλουν να συνεχίζουν να ενημερώνουν την Επιτροπή κατά κατάλληλα χρονικά διαστήματα για τα επίπεδα της ραδιενέργειας: άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχεία ε) και στ), και παράγραφος 3, και άρθρο 4, στοιχείο β), της απόφασης 87/600/Ευρατόμ του Συμβουλίου.

³¹ Το άρθρο 5, παράγραφος 2, της απόφασης 87/600/Ευρατόμ του Συμβουλίου απαιτεί από την Επιτροπή και τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να συμφωνούν επί των αναλυτικών διαδικασιών για την έγκαιρη ανταλλαγή πληροφοριών σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες.

³² Σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, της απόφασης 87/600/Ευρατόμ του Συμβουλίου.

τεχνολογικά επίκαιρο. Κατόπιν συνεννόησης με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή έχει καθορίσει σχετικές διαδικασίες και παρέχει οδηγίες στους χρήστες. Ανά τακτά διαστήματα προβαίνει σε δοκιμασίες των ρυθμίσεων³³. Είτε η ίδια είτε τρίτοι κατόπιν σχετικής ανάθεσης πραγματοποιούν επισκοπήσεις του συστήματος με σκοπό την αξιολόγηση και τη βελτίωσή του. Η Επιτροπή ανέπτυξε το ECURIE σε συντονισμό με το ενοποιημένο σύστημα για την ανταλλαγή πληροφοριών για συμβάντα και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (Unified System for Information Exchange in Incidents and Emergencies, USIE) του ΔΟΑΕ. Το ECURIE αποδείχθηκε επίσης ότι είναι τεχνικά λειτουργικό υπό πραγματικές συνθήκες, ήτοι σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τα κράτη μέλη έστειλαν έκτακτες ειδοποιήσεις³⁴.

38 Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή δεν έδωσε συνέχεια με τα κατάλληλα μέτρα σε βελτιώσεις που έπρεπε να γίνουν σε ορισμένους βασικούς τομείς, σύμφωνα με όσα είχε εντοπίσει κατά την αξιολόγηση των ρυθμίσεων. Παραδείγματος χάριν, από τα διδάγματα που αντλήθηκαν από πραγματικές έκτακτες ειδοποιήσεις που στάλθηκαν στο ECURIE προέκυψαν η σπουδαιότητα της δημόσιας ανακοίνωσης και η ανάγκη αυτή να αποτελεί μέρος των διαδικασιών του ECURIE. Η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης την ανάγκη ανάπτυξης ενός τακτικού επιμορφωτικού προγράμματος σχετικά με το ECURIE, το οποίο θα απευθύνεται τόσο στις εθνικές αρχές όσο και στους δικούς της υπαλλήλους. Επισημάναμε ότι, καίτοι η Επιτροπή θεωρεί τα ζητήματα αυτά σημαντικά, δεν είχε κάνει αξιολογή προόδο για τη διευθέτησή τους.

Οι γνώμες της Επιτροπής επί σχεδίων επενδύσεων συμβάλλουν στην ενίσχυση της πυρηνικής ασφάλειας

39 Πρόσωπα και επιχειρήσεις (επενδυτές) υποχρεούνται να ανακοινώνουν στην Επιτροπή τα σχέδια επενδύσεων στον κλάδο της παραγωγής πυρηνικής ενέργειας, τα οποία αφορούν τη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων και την αντικατάσταση ή τη μετατροπή παλαιότερων, τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από τη σύναψη των πρώτων συμβάσεων με τους προμηθευτές. Εάν την εκτέλεση των εργασιών αναλαμβάνει ο επενδυτής, η προθεσμία για την ανακοίνωση είναι τρεις μήνες πριν από την έναρξη των εργασιών.

³³ Άρθρο 5, παράγραφος 2, της απόφασης 87/600/Ευρατόμ του Συμβουλίου.

³⁴ Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, σήματα στο ECURIE είχαν σταλεί σε δύο περιπτώσεις, και τις δύο φορές το 2008: για ένα συμβάν στη Σλοβενία (Krsko) στις 4 Ιουνίου 2008 και για ένα άλλο στον σταθμό παραγωγής ραδιοϊσοτόπων IRE στο Fleurus του Βελγίου, στις 28 Αυγούστου 2008.

40 Δύο κανονισμοί Ευρατόμ καθορίζουν τα είδη των επενδύσεων και τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχουν οι επενδυτές. Ο κανονισμός αριθ. 2587/1999 του Συμβουλίου αναφέρει αναλυτικά τα είδη σχεδίων που πρέπει να ανακοινωθούν στην Επιτροπή, καθώς και τις κατώτατες τιμές για κάθε είδος σχεδίου του οποίου η ανακοίνωση είναι υποχρεωτική. Ο κανονισμός αριθ. 1209/2000 της Επιτροπής καθορίζει συγκεκριμένα το περιεχόμενο της ανακοίνωσης.

41 Σύμφωνα με το άρθρο 43 της Συνθήκης Ευρατόμ, η Επιτροπή συζητεί με τους επενδυτές **«επί όλων των σημείων»** των σχεδίων επενδύσεων που συνδέονται με τους σκοπούς της Συνθήκης αυτής. Κατόπιν της συζήτησης αυτής, η Επιτροπή ανακοινώνει τις απόψεις της στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Ούτε η Συνθήκη Ευρατόμ ούτε το σχετικό παράγωγο δίκαιο θέτουν προθεσμίες για την ανάλυση ενός σχεδίου από την Επιτροπή.

42 Οι γνώμες της Επιτροπής σχετικά με τα σχέδια επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας δεν είναι νομικώς δεσμευτικές³⁵. Ωστόσο, ένα έργο είναι επιλέξιμο για δανειοδότηση από την Ευρατόμ, μόνον εφόσον έχει τύχει ευνοϊκής γνώμης³⁶.

Στο πλαίσιο των γνωμοδοτήσεων αξιολογείται η συμμόρφωση των επενδύσεων με τις νομικές απαιτήσεις και προτείνονται βελτιώσεις

43 Την περίοδο 2000-2018 η Επιτροπή εξέδωσε 75 γνώμες. Σε όλες κατέληγε στο συμπέρασμα ότι οι επενδύσεις ανταποκρίνονταν στους στόχους της Συνθήκης, ενίοτε δε υπό ορισμένες προϋποθέσεις που αναλύονταν στη γνώμη.

44 Εξετάσαμε τέσσερις γνώμες που εξέδωσε η Επιτροπή σχετικά με σχέδια επενδύσεων στον κλάδο της πυρηνικής ενέργειας, προκειμένου να κρίνουμε κατά πόσον αυτή ακολουθεί τη διαδικασία που καθορίζουν η Συνθήκη Ευρατόμ³⁷ και το

³⁵ Άρθρο 288 ΣΛΕΕ: Οι συστάσεις και οι γνώμες δεν δεσμεύουν.

³⁶ Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου 94/179/Ευρατόμ, η ευνοϊκή γνώμη της Επιτροπής «από τεχνική και οικονομική άποψη» είναι απαραίτητη για τη δανειοδότηση από την Ευρατόμ σχεδίων επενδύσεων που αφορούν τη βιομηχανική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε πυρηνικούς σταθμούς στα κράτη μέλη και σε επιλέξιμες τρίτες χώρες.

³⁷ Άρθρα 41-43.

παράγωγο δίκαιο³⁸ και αξιολογεί τη συμμόρφωση του σχεδίου με τις υποχρεώσεις που θέτει η Συνθήκη Ευρατόμ όσον αφορά την πυρηνική ασφάλεια. Επιλέξαμε τις τελευταίες γνώμες της Επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη τη συνάφεια (είδος) και τη σπουδαιότητα του σχεδίου επένδυσης.

45 Στο πλαίσιο και των τεσσάρων γνωμοδοτήσεων, διαπιστώσαμε ότι η Επιτροπή είχε αξιολογήσει τη συμμόρφωση με όλες τις σχετικές υποχρεώσεις που επιβάλλει η Συνθήκη Ευρατόμ από την άποψη της πυρηνικής ασφάλειας. Η Επιτροπή επαληθεύει αν το σχέδιο επένδυσης εξασφαλίζει και εγγυάται, από τα πολύ πρώιμα στάδιά του, την τήρηση των στόχων που αφορούν την πυρηνική ασφάλεια. Οι γνώμες συνοδεύονται από επιστημονικά αποδεικτικά στοιχεία που υποστηρίζουν τις προτεινόμενες συστάσεις, οι οποίες συζητούνται με τον επενδυτή.

46 Παραδείγματος χάριν, δύο από τις γνώμες της Επιτροπής³⁹ αναφέρονται:

- στη θετική γνώμη του επιστημονικού συμβουλίου για τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες σχετικά με την αξιολόγηση του σχεδίου του επενδυτή,
- στις ενέργειες και στις επενδύσεις που χρειάζονται για την εξασφάλιση της ασφαλούς μακροπρόθεσμης λειτουργίας του σταθμού,
- στα σχέδια για τη συνεχή βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας,
- στο σχέδιο δράσης που καταρτίστηκε μετά τις δοκιμές αντοχής, και
- στις αξιολογήσεις από ομοτίμους και στα συνακόλουθα μέτρα που έλαβε ο επενδυτής.

---

³⁸ Κανονισμός (Ευρατόμ) αριθ. 2587/1999 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1999, περί καθορισμού των σχεδίων επενδύσεων τα οποία πρέπει να ανακοινώνονται στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 41 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ L 315 της 9.12.1999, σ. 1-3), και

κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1209/2000 της Επιτροπής, της 8ης Ιουνίου 2000, περί προσδιορισμού των διαδικασιών για την πραγματοποίηση των ανακοινώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 41 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ L 138 της 9.6.2000, σ. 12-14).

³⁹ Δημοσιεύθηκαν στον ιστότοπο του επενδυτή στις 23 Μαρτίου 2017.

47 Οι εν λόγω δύο γνώμες ζητούν επίσης:

- την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή όλων των αποτελεσμάτων και συστάσεων των δοκιμών αντοχής,
- την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή όλων των αποτελεσμάτων και συστάσεων των αξιολογήσεων από ομοτίμους,
- την έγκαιρη εφαρμογή των βελτιώσεων ως προς την ασφάλεια, και
- τον σχεδιασμό και την εφαρμογή στον πυρηνικό σταθμό λύσης για τη διάθεση των αναλωμένων καυσίμων και των ραδιενεργών αποβλήτων.

Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο χρειάζεται επικαιροποίηση, προκειμένου να αντικατοπτρίζει τις πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας

48 Οι κανονισμοί αριθ. 2587/1999 και αριθ. 1209/2000 εγκρίθηκαν πριν από μία εικοσαετία. Προϋπήρχαν των τελευταίων εξελίξεων στη σχετική πολιτική και στη νομοθεσία για την πυρηνική ασφάλεια και τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων, ήτοι των ευρωπαϊκών ενεργειακών στρατηγικών του 2014 και του 2015⁴⁰, που έθεσαν τους στόχους της ΕΕ στον τομέα αυτό, και των περισσότερο πρόσφατων οδηγιών Ευρατόμ (της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα του 2011, της οδηγίας για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας του 2013 και της επικαιροποιημένης οδηγίας για την πυρηνική ασφάλεια του 2014).

49 Προκειμένου να είναι σε θέση να συζητεί «επί όλων των σημείων» των σχεδίων επενδύσεων που σχετίζονται με τους στόχους της Συνθήκης⁴¹, η Επιτροπή απαιτεί λεπτομερείς πληροφορίες από τον επενδυτή. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού αριθ. 2587/1999, τα σχέδια που ανακοινώνονται «*περιλαμβάνουν μόνον τα απαιτούμενα στοιχεία για τη συζήτηση [...], και ιδίως κάθε πληροφορία*» που αφορά, μεταξύ άλλων, το είδος των προϊόντων ή της δραστηριότητας και την παραγωγική ή αποθηκευτική ικανότητα. Ο κανονισμός αριθ. 1209/2000 καθορίζει το εύρος των πληροφοριών που οφείλει να ανακοινώσει ο επενδυτής.

⁴⁰ Ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενεργειακή ασφάλεια. COM(2014) 330. Ανακοίνωση για στρατηγική-πλαίσιο για μια ανθεκτική Ενεργειακή Ένωση με μακρόπνοη πολιτική για την κλιματική αλλαγή. COM(2015) 80.

⁴¹ Σύμφωνα με το άρθρο 43 της Συνθήκης Ευρατόμ.

50 Οι δύο προαναφερόμενοι κανονισμοί είναι παρωχημένοι ως προς τα είδη των επενδύσεων που πρέπει να γνωστοποιούνται, καθώς δεν αντικατοπτρίζουν τις τελευταίες εξελίξεις στον κλάδο της πυρηνικής ενέργειας.

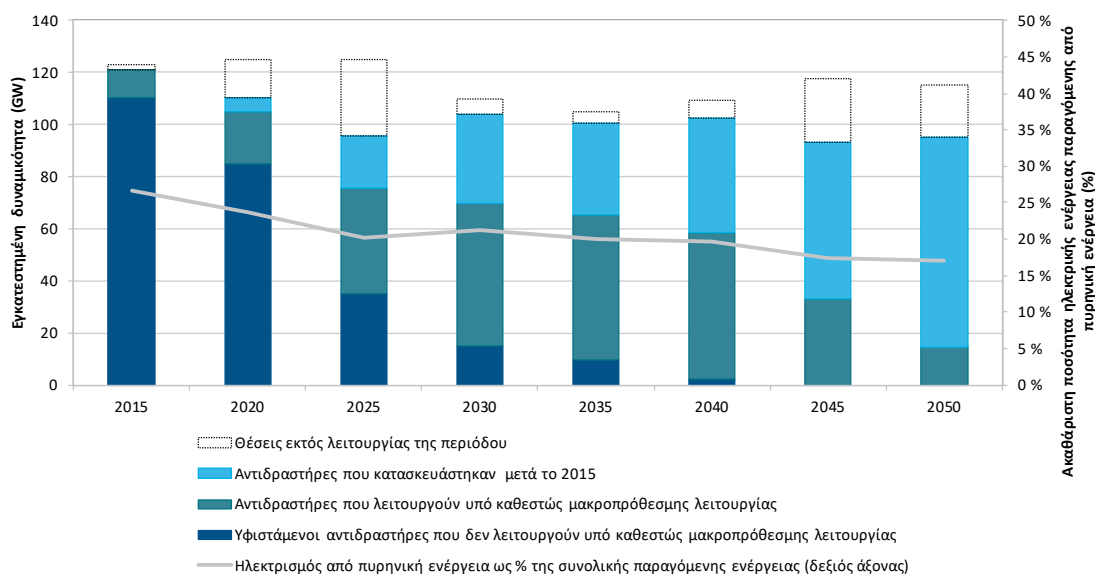
51 Εντοπίσαμε μία ανακοίνωση επένδυσης σε νέα τεχνολογία, για την οποία η Επιτροπή χρειάστηκε να ζητήσει επιπλέον πληροφορίες, προκειμένου να διευκρινιστεί ποιο κλάδο αφορούσε η δραστηριότητα του συγκεκριμένου σχεδίου, καθώς η δραστηριότητα που είχε γνωστοποιηθεί δεν ενέπιπτε σε καμία από τις κατηγορίες που αναφέρονται στον κανονισμό αριθ. 2587/1999. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο επενδυτής συμφώνησε να παράσχει τις συμπληρωματικές πληροφορίες που ζητούσε η Επιτροπή. Ωστόσο, εντοπίσαμε μία άλλη περίπτωση επένδυσης στη μακροπρόθεσμη λειτουργία, κατά την οποία ο επενδυτής αρνήθηκε να ενημερώσει την Επιτροπή, προβάλλοντας ως επιχείρημα ότι η μακροπρόθεσμη λειτουργία δεν συνιστά επένδυση αυτή καθαυτή, αλλά μια συνεχή διαδικασία αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού ενός αντιδραστήρα, η οποία δεν χρειάζεται να γνωστοποιείται. Δεδομένου ότι ο κανονισμός αριθ. 2587/1999 δεν διευκρινίζει αν η Επιτροπή πρέπει να ενημερώνεται για αυτά τα είδη επενδύσεων, η ανακοίνωση αυτών των σχεδίων εξαρτάται από την καλή θέληση των επενδυτών.

52 Η ασάφεια που περιβάλλει το ερώτημα του κατά πόσον πρέπει να ανακοινώνονται οι επενδύσεις στη μακροπρόθεσμη λειτουργία σταθμών αποτελεί ζήτημα με ιδιαίτερη σημασία, καθώς η μέση ηλικία των ευρωπαϊκών αντιδραστήρων πλησιάζει την 30ετία. Σε πολλές περιπτώσεις γίνονται επενδύσεις στη μακροπρόθεσμη λειτουργία αντιδραστήρων, προκειμένου η λειτουργία των πυρηνικών εγκαταστάσεων να παραταθεί πέραν της αρχικώς προβλεπόμενης διάρκειας ζωής τους. Η Επιτροπή αναμένει ότι τα επόμενα χρόνια οι επενδύσεις στη μακροπρόθεσμη λειτουργία θα αποτελούν την πλειονότητα των βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας⁴² (βλέπε [σχήμα 6](#)).

---

⁴² SWD(2017) 158 final. «Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει το έγγραφο “Ενδεικτικό Πυρηνικό Πρόγραμμα που παρουσιάζεται σύμφωνα με το άρθρο 40 της Συνθήκης Ευρατόμ [...]”».

Γράφημα 6 – Προβολή της εγκατεστημένης πυρηνικής δυναμικότητας, περιλαμβανομένης της μακροπρόθεσμης λειτουργίας, ΕΕ των 28

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει διαγράμματος που παρέσχε η Επιτροπή.

53 Παρατηρήσαμε επίσης ότι, όσον αφορά τις κατώτατες τιμές (ύψος της δαπάνης) για τις επενδύσεις που καθορίζονται στον κανονισμό αριθ. 2587/1999, δεν είναι σαφές τι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του συνολικού κόστους της επένδυσης (π.χ. χρονοδιάγραμμα της επένδυσης, είδος της επένδυσης κ.λπ.).

54 Το διάστημα 2015-2018, η Επιτροπή απέστειλε πέντε επιστολές σε επενδυτές, υπενθυμίζοντάς τους τις υποχρεώσεις γνωστοποίησης. Εξετάσαμε και τις πέντε περιπτώσεις. Σε μία από αυτές, ο επενδυτής δεν απάντησε στην Επιτροπή. Σε μία άλλη, ο επενδυτής αρνήθηκε να γνωστοποιήσει επένδυση, ισχυριζόμενος ότι η επένδυσή του ήταν χαμηλότερη των κατώτατων τιμών που καθορίζονται στον κανονισμό αριθ. 2587/1999. Σύμφωνα με τον επενδυτή, η υποχρέωση ισχύει μόνον όταν οι μεμονωμένες συνιστώσες υπερβαίνουν τις καθοριζόμενες κατώτατες τιμές, και όχι το έργο ως σύνολο.

55 Σε καμία από αυτές τις πέντε περιπτώσεις η Επιτροπή δεν εφάρμοσε διαδικασίες με τις οποίες να δίδει συνέχεια στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι ένας επενδυτής δεν συμμορφώθηκε με την υποχρέωση να γνωστοποιήσει ένα σχέδιο επένδυσης, μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο να κινήσει κατά του εμπλεκόμενου κράτους μέλους διαδικασία που προηγείται της διαδικασίας επί παραβάσει (περαιτέρω ανταλλαγές πληροφοριών και συναντήσεις με τον επενδυτή ή/και το κράτος μέλος) και, εν συνεχεία, να κινήσει ενδεχομένως διαδικασία επί παραβάσει. Κατά τον χρόνο του ελέγχου, η Επιτροπή δεν είχε προβεί σε καμία

περαιτέρω ενέργεια για την επιβολή της υποχρέωσης γνωστοποίησης των σχεδίων. Το σκεπτικό της για το γεγονός ότι δεν έδωσε συνέχεια στις περιπτώσεις αυτές ήταν ότι η νομοθεσία ήταν ασαφής ως προς το είδος και το μέγεθος των σχεδίων που έπρεπε να γνωστοποιούνται.

56 Η δέσμη μέτρων για την Ενεργειακή Ένωση που πρότεινε η Επιτροπή το 2015 υπόσχεται την επικαιροποίηση και την ενίσχυση των απαιτήσεων για τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται σχετικά με τα σχέδια πυρηνικών εγκαταστάσεων, αναλαμβάνοντας να αποσαφηνίσει περαιτέρω τις πληροφορίες που πρέπει να ανακοινώνουν οι επενδυτές⁴³. Ορίζει το 2015 ως προθεσμία για την έκδοση κανονισμού του Συμβουλίου για την επικαιροποίηση των απαιτήσεων γνωστοποίησης επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας.

57 Το 2015 η Επιτροπή παρουσίασε την αρχική εκτίμηση επιπτώσεων για τον επικαιροποιημένο κανονισμό, αποσαφηνίζοντας περαιτέρω το είδος των επενδύσεων για τις οποίες ισχύει η υποχρεωτική γνωστοποίηση, καθώς και τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχει ο επενδυτής. Ακολούθησε δημόσια διαβούλευση⁴⁴, στην οποία απάντησαν 40 ενδιαφερόμενοι (δυναμικοί επενδυτές, ενώσεις του κλάδου, δημόσιες αρχές, ρυθμιστικές αρχές, ΜΚΟ και ιδιώτες). Μολονότι προτάθηκαν διαφορετικές λύσεις, όλοι συμφωνούσαν ότι η διαδικασία που ακολουθήθηκε για γνωμοδότηση της Επιτροπής θα μπορούσε να καταστεί αποτελεσματικότερη.

58 Το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής προβλέπει την έγκριση ενός επικαιροποιημένου κανονισμού το δεύτερο τρίμηνο του 2020. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, η Επιτροπή δεν είχε ακόμη ολοκληρώσει την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης του 2016, ούτε είχε εκπονήσει την αρχική έκθεση (επόμενο στάδιο της διαδικασίας⁴⁵). Η Επιτροπή δεν αιτιολόγησε την καθυστέρηση στην επικαιροποίηση του πλαισίου.

---

⁴³ COM(2015) 80 final (δέσμη μέτρων για την Ενεργειακή Ένωση).

⁴⁴ Δημόσια διαβούλευση σχετικά με την αναθεώρηση των απαιτήσεων για ενημέρωση και των διαδικαστικών απαιτήσεων δυνάμει των άρθρων 41 έως 44 της Συνθήκης Ευρατόμ.

⁴⁵ 2017 Better Regulation Guidelines – Better Regulation in the Commission, Chapter III Guidelines on impact assessment.

Η Επιτροπή δεν είχε αναπτύξει αξιόπιστη διαδικασία γνωμοδότησης επί σχεδίων επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και επιθεώρησης της λειτουργίας των εγκαταστάσεων ελέγχου της ραδιενέργειας

59 Αξιολογήσαμε τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή γνωμοδοτεί σχετικά με τα σχέδια επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και έχει οργανώσει τις επιθεωρήσεις της στις εγκαταστάσεις που διαθέτουν τα κράτη μέλη για τον διαρκή έλεγχο της περιεκτικότητας σε ραδιενέργεια της ατμοσφαιράς, των υδάτων και του εδάφους.

Διαδικασία κατάρτισης των γνωμών

60 Για τις τέσσερις γνώμες που επιλέξαμε, εξετάσαμε κατά πόσον οι διαδικασίες γνωμοδότησης της Επιτροπής εξασφαλίζουν την πλήρη, συνεπή και συνεκτική αξιολόγηση των επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας.

61 Για την κατάρτιση των αξιολογήσεών της, η Επιτροπή ακολουθεί τη διαδικασία-πλαίσιο που ορίζουν το άρθρο 41-44 της Συνθήκη Ευρατόμ (βλέπε σημείο 39), οι κανονισμοί αριθ. 2587/1999 και αριθ. 1209/2000 (βλέπε σημείο 40), μια πράξη εξουσιοδότησης του 2002⁴⁶ και τα πρακτικά⁴⁷ που καταρτίζουν οι υπηρεσίες της Επιτροπής.

62 Η Γενική Διεύθυνση Ενέργειας συντονίζει τη διαδικασία γνωμοδότησης, που προβλέπει διαβούλευση με δώδεκα άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής. Η συντονίστρια γενική διεύθυνση είναι υπεύθυνη για τη συλλογή της ανατροφοδότησης από τις άλλες υπηρεσίες και για τη συζήτηση τυχόν προβληματισμών με τον επενδυτή. Οι γνώμες της Επιτροπής ακολουθούν τυποποιημένο υπόδειγμα. Μετά από διαδικασία εσωτερικής επικύρωσης, ο Επίτροπος Ενέργειας εγκρίνει, εξ ονόματος της Επιτροπής, τις γνώμες σχετικά με τα σχέδια επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας.

63 Εντοπίσαμε μια σειρά προσκομμάτων στα οποία προσκρούει η διαδικασία-πλαίσιο της Επιτροπής:

- Η Επιτροπή δεν έχει ορίσει το εύρος της αξιολόγησης ανά είδος σχεδίου, τα κριτήρια που εξασφαλίζουν ότι η αξιολόγηση καλύπτει όλα τα συναφή ζητήματα ή τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να χρησιμοποιούνται άλλες πληροφορίες

⁴⁶ SEC(2002) 583.

⁴⁷ PV(2002) 1569 τελικό.

σχετικά με την πυρηνική ασφάλεια στο πλαίσιο των γνωμοδοτήσεων, όπως οι δοκιμές αντοχής, οι αξιολογήσεις από ομοτίμους και τα αποτελέσματα από τη μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο. Αντιθέτως, η Επιτροπή καθορίζει «τομείς αξιολόγησης» κατά περίπτωση, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του γνωστοποιούμενου σχεδίου.

- ο Για τα σχέδια που θεωρούνται περίπλοκα και άκρως τεχνικά, η Επιτροπή μπορεί να καταρτίζει τεχνικές εκθέσεις και εσωτερική τεκμηρίωση που συνοψίζει τις εργασίες που οδήγησαν στη συγκεκριμένη γνώμη. Ωστόσο, δεν υπάρχουν κριτήρια που να καθορίζουν πότε ένα σχέδιο θεωρείται περίπλοκο και πότε πρέπει να συγκεντρωθεί τέτοια τεκμηρίωση.

64 Θεωρούμε ότι η εφαρμοζόμενη διαδικασία-πλαίσιο δεν εξασφαλίζει τη συνεκτικότητα, την πληρότητα και τη συνάφεια των γνωμών της Επιτροπής. Παραδείγματος χάριν, σε μία γνώμη διαπιστώσαμε ότι, σε αντίθεση με τις άλλες γνώμες που εξετάσαμε, η Επιτροπή δεν κάλυπτε ζητήματα όπως η συμμόρφωση με το νομικό πλαίσιο σχετικά με την πυρηνική ασφάλεια και την προστασία από ακτινοβολίες, την ασφάλεια του εφοδιασμού καυσίμων, τη διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και τον παροπλισμό εγκαταστάσεων ή τις πυρηνικές διασφαλίσεις.

65 Η Επιτροπή αναγνώρισε την ανάγκη βελτίωσης των διαδικασιών της και εκπόνησε σχέδιο εγγράφου το 2017. Εντούτοις, κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, δεν είχε ακόμη εγκρίνει το σχέδιο αυτό.

Επιθεώρηση των εγκαταστάσεων ελέγχου της ραδιενέργειας

66 Το άρθρο 35 της Συνθήκης Ευρατόμ επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να δημιουργήσουν τις αναγκαίες εγκαταστάσεις, προκειμένου να διενεργούν διαρκή έλεγχο της περιεκτικότητας σε ραδιενέργεια της ατμόσφαιρας, των υδάτων και του εδάφους, καθώς και έλεγχο της τήρησης των βασικών προτύπων. Δυνάμει των διατάξεων του ίδιου άρθρου, η Επιτροπή έχει δικαίωμα να ελέγχει τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητά τους.

67 Ο γενικός στόχος των επιθεωρήσεων του άρθρου 35 είναι η εξακρίβωση της ύπαρξης και λειτουργίας εγκαταστάσεων διαρκούς ελέγχου, καθώς και της αποδοτικότητας του ελέγχου αυτού⁴⁸. Η Επιτροπή ελέγχει τόσο τη λειτουργία όσο και την αποτελεσματικότητα των εγκαταστάσεων (περιλαμβανομένων εργαστηρίων

---

⁴⁸ SWD(2013) 226 final.

αναλύσεων, κινητού εξοπλισμού ελέγχου κ.λπ.), καθώς και την καταλληλότητα του συστήματος περιβαλλοντικής παρακολούθησης.

68 Αξιολογήσαμε κατά πόσον η Επιτροπή είχε κάνει χρήση του δικαιώματός της να επιθεωρεί αυτές τις εγκαταστάσεις προβαίνοντας σε τακτικές επιθεωρήσεις, εφαρμόζοντας συνεπή και σαφή μεθοδολογία, καταρτίζοντας κατάλληλες αναφορές και δίνοντας συνέχεια στα ευρήματα.

69 Η Επιτροπή σε ανακοίνωσή της⁴⁹ παρουσιάζει συνοπτικά τις ρυθμίσεις που εφαρμόζει για τη διενέργεια των επισκέψεων επιθεώρησης και περιγράφει γενικά το πεδίο αναφοράς, τον σκοπό, τις αρχές βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή των προς επιθεώρηση εγκαταστάσεων, ο προγραμματισμός των επισκέψεων και η κατάρτιση των σχετικών αναφορών.

70 Η Επιτροπή διενεργεί τους ελέγχους της βάσει τριετούς κυλιόμενου προγράμματος⁵⁰, επικαιροποιούμενου ανά εξάμηνο. Οι προς επιθεώρηση εγκαταστάσεις επιλέγονται κυρίως με κριτήριο τη γεωγραφική κάλυψη, την εμπειρία από προηγούμενες επιθεωρήσεις και το δημόσιο συμφέρον. Προς διευκόλυνση του προγραμματισμού, η Επιτροπή τηρεί αρχείο της γεωγραφικής κάλυψης, ήτοι του αριθμού των επιθεωρήσεων σε κάθε κράτος μέλος. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, η Επιτροπή διενεργούσε κατά μέσο όρο περί τις 5-6 επιθεωρήσεις ετησίως.

71 Η πρακτική που εφαρμόζει συνήθως η Επιτροπή είναι να δημοσιεύει τα κύρια ευρήματά της, καθώς και μια τεχνική έκθεση, μαζί με τα σχόλια των κρατών μελών. Στην έκθεση που έπεται της επιθεώρησης μπορεί να διατυπώνει συστάσεις και προτάσεις ή να εισηγείται μια ιδιαίτερος ορθή πρακτική ή συγκεκριμένο εξοπλισμό. Η Επιτροπή παρακολουθεί τη συνέχεια που δίδεται στα ευρήματά της χωριστά για κάθε περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της επιθεώρησης και τη σημασία των συστάσεων. Σε περίπτωση συστάσεων, ζητεί από το εκάστοτε κράτος μέλος να της υποβάλει αναφορά για τα μέτρα που λαμβάνει. Ενδέχεται επίσης να πραγματοποιήσει νέα επιθεώρηση, προκειμένου να εξακριβώσει αν προηγούμενες συστάσεις της έτυχαν της δέουσας προσοχής.

---

⁴⁹ Verification of environmental radioactivity monitoring facilities under the terms of Article 35 of the Euratom Treaty – Practical arrangements for the conduct of verification visits in Member States (2006/C 155/02), της 4ης Ιουλίου 2006.

⁵⁰ Σύμφωνα με την ανακοίνωση 2006/C 155/02 της 4ης Ιουλίου 2006 (σημείο 15), οι επιθεωρήσεις πραγματοποιούνται συνήθως επί τη βάση ετήσιου προγράμματος που καθορίζει η Επιτροπή.

72 Όσον αφορά τη μεθοδολογία για τη διενέργεια των από μέρους της Επιτροπής επιθεωρήσεων, διαπιστώσαμε αδυναμίες παρόμοιες με αυτές που εντοπίσαμε ως προς τις γνωμοδοτήσεις της σχετικά με τα σχέδια επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας. Η Επιτροπή δεν διέθετε ούτε οδηγίες για συγκεκριμένη μεθοδολογία σχετικά με τη διενέργεια των επιθεωρήσεων ούτε κριτήρια για την αξιολόγηση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας των εγκαταστάσεων ή της καταλληλότητας του προγράμματος περιβαλλοντικής παρακολούθησης. Επίσης, δεν υπήρχε καθοδήγηση σχετικά με τη συνέχεια που πρέπει να δίδεται, ούτε καθορίζονταν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή οφείλει να διενεργεί εκ νέου επιθεώρηση.

73 Τα τελευταία χρόνια, η Επιτροπή εφαρμόζει ένα εσωτερικό σχέδιο για την ανάπτυξη καθοδήγησης σχετικά με τη διενέργεια των επιθεωρήσεων, περιλαμβανομένων σαφούς μεθοδολογίας και προκαθορισμένων κριτηρίων. Ωστόσο, κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, δεν είχε επιτευχθεί συμφωνία εντός της Επιτροπής σχετικά με την καθοδήγηση αυτή.

Συμπεράσματα και συστάσεις

74 Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, συνολικά, η Επιτροπή έχει συμβάλει αρκετά στην πυρηνική ασφάλεια στην ΕΕ. Ωστόσο, χρειάζεται ακόμη να επικαιροποιήσει το νομικό πλαίσιο και τις εσωτερικές κατευθυντήριες οδηγίες της.

75 Όσον αφορά τον ρόλο της στην παρακολούθηση της μεταφοράς των οδηγιών Ευρατόμ στην εθνική νομοθεσία, διαπιστώσαμε ότι ήταν καλύτερα προετοιμασμένη για τις δύο τελευταίες οδηγίες, την τροποποιημένη οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια και την οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας, παρά για την προηγούμενη οδηγία, αυτή για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα (σημεία 23 έως 24). Οι υπηρεσίες της Επιτροπής ενέκριναν τα βασικά έγγραφα στρατηγικής πριν από τη λήξη των προθεσμιών μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και έκαναν μεγαλύτερη χρήση των εργαλείων προώθησης της συμμόρφωσης για την οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια και την οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας, παρά για την οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα.

76 Όσον αφορά αυτή την οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα, έξι χρόνια μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς της στο εθνικό δίκαιο εκκρεμούσαν ακόμη 13 διαδικασίες επί παραβάσει λόγω μη συμμόρφωσης (σημεία 25 έως 26). Ομοίως, τέσσερα χρόνια μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, για τα περισσότερα κράτη μέλη εκκρεμούσαν διαδικασίες επί παραβάσει για μη συμμόρφωση με τα εθνικά προγράμματα που απαιτεί η εν λόγω οδηγία. Παρατηρήσαμε ότι μερικές φορές οι διαδικασίες επί παραβάσει κινούνταν με αργό ρυθμό (σημεία 26 έως 28).

Σύσταση 1 – Επικαιροποίηση της προσέγγισης που εφαρμόζεται ως προς την παρακολούθηση της μεταφοράς των οδηγιών Ευρατόμ στο εθνικό δίκαιο

Για την αποτελεσματικότερη διευκόλυνση και παρακολούθηση της έγκαιρης, πλήρους και ακριβούς μεταφοράς των μελλοντικών οδηγιών Ευρατόμ στο εθνικό δίκαιο, η Επιτροπή οφείλει να εκπονήσει κατευθυντήριες οδηγίες οι οποίες να προβλέπουν εκτίμηση κινδύνου, καθώς και έγκριση στρατηγικής και ερμηνευτικών κατευθύνσεων τουλάχιστον έναν χρόνο πριν από τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς. Η στρατηγική πρέπει να προβλέπει τη χρήση εργαλείων προώθησης της συμμόρφωσης ήδη από το προ της μεταφοράς στάδιο.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: οι οδηγίες που θα εγκριθούν μετά το 2020

77 Ο ρόλος της Επιτροπής στη διασυνοριακή προσέγγιση σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες περιορίζεται εν πολλοίς στη συντήρηση ενός τεχνικού εργαλείου, καθώς η πρόβλεψη ρυθμίσεων ετοιμότητας και αντίδρασης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης είναι εθνική ευθύνη. Η Επιτροπή διαχειρίζεται σωστά τις ρυθμίσεις του ECURIE, ανταποκρινόμενη στις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την απόφαση 87/600 του Συμβουλίου (σημεία **31** έως **36**), μολοντί θα μπορούσε να βελτιώσει τη συνέχεια που δίδεται στα διδάγματα που προκύπτουν και στα ζητήματα που έχει ορίσει ότι χρειάζονται βελτίωση.

78 Όσον αφορά τις γνώμες της Επιτροπής επί σχεδίων επενδύσεων, διαπιστώσαμε ότι το ισχύον πλαίσιο δεν έχει επικαιροποιηθεί βάσει των τελευταίων εξελίξεων στην πολιτική, στη νομοθεσία και στην τεχνολογία στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας (σημεία **48** έως **55**). Δεν εξασφαλίζει ότι Επιτροπή λαμβάνει τις πληροφορίες που χρειάζεται προκειμένου να συζητεί «**επί όλων των σημείων**» των σχεδίων επενδύσεων που σχετίζονται με τους στόχους της Συνθήκης⁵¹. Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, η Επιτροπή δεν είχε προχωρήσει πέρα από το σημείο στο οποίο βρισκόταν στο 2016 όσον αφορά την πρόταση επικαιροποίησης της νομοθεσίας (σημεία **56** έως **58**).

79 Η Επιτροπή χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων από ομοτίμους ως πηγή πληροφοριών για την αξιολόγηση της μεταφοράς και της εφαρμογής των οδηγιών (σημείο **29**), καθώς και για τις γνωμοδοτήσεις της επί σχεδίων επενδύσεων (σημεία **46** έως **47**). Αφού ολοκληρωθούν οι έλεγχοι μεταφοράς και συμφωνίας, η Επιτροπή εξακολουθεί να είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των αξιολογήσεων από ομοτίμους.

Σύσταση 2 – Επικαιροποίηση του νομοθετικού πλαισίου

Οσάκις, σύμφωνα με τη δέσμη μέτρων για την Ενεργειακή Ένωση, η Επιτροπή παρουσιάζει μια νομοθετική πρόταση για την επικαιροποίηση του πλαισίου που

⁵¹ Σύμφωνα με το άρθρο 43 της Συνθήκης Ευρατόμ.

καλύπτει διάφορα σχέδια επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, οφείλει να λαμβάνει υπόψη:

- τις τελευταίες νομοθετικές εξελίξεις και εξελίξεις πολιτικής στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας και τις τελευταίες οδηγίες Ευρατόμ,
- τις τελευταίες αλλαγές στη φύση των σχεδίων επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, ιδίως δε τις νέες τεχνολογίες και τις επενδύσεις στη μακροπρόθεσμη λειτουργία,
- την πείρα της από τη συμμετοχή της ως παρατηρητή στις αξιολογήσεις από ομοτίμους.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: 2022

80 Η Επιτροπή συμβάλλει στη βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας και της προστασίας από τις ακτινοβολίες στην ΕΕ γνωμοδοτώντας επί σχεδίων επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και επιθεωρώντας τις εγκαταστάσεις των κρατών μελών για τον διαρκή έλεγχο των επιπέδων ραδιενέργειας. Ωστόσο, από τον έλεγχό μας προέκυψαν ορισμένα προσκόμματα που μπορούν να περιορίσουν την προστιθέμενη αξία των δραστηριοτήτων της Επιτροπής. Διαπιστώσαμε ότι αυτή δεν διαθέτει αξιόπιστες διαδικασίες για τις γνωμοδοτήσεις της σχετικά με τις επενδύσεις στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας (σημεία **60** έως **65**) και για την επιθεώρηση των εγκαταστάσεων των κρατών μελών για τον έλεγχο της ραδιενέργειας (σημεία **66** έως **73**). Η απουσία εγκεκριμένων μεθοδολογιών αφήνει στην Επιτροπή μεγάλα περιθώρια άσκησης διακριτικής ευχέρειας, κάτι που υπονομεύει την πληρότητα, τη συνέπεια και τη συνεκτικότητα αυτών των δραστηριοτήτων.

Σύσταση 3 – Επικαιροποίηση των διαδικασιών

Προκειμένου να εξασφαλιστεί μια συνεπής και συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά την επιθεώρηση των εγκαταστάσεων ελέγχου της ραδιενέργειας και τις γνωμοδοτήσεις σχετικά με επενδύσεις στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, η Επιτροπή οφείλει να καθιερώσει εσωτερικές διαδικασίες που θα εξασφαλίζουν ότι οι εργασίες εκτελούνται, τεκμηριώνονται και αξιολογούνται κατά τρόπο συνεπή.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: 2022

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα Ι, του οποίου προεδρεύει ο Joao Figueiredo, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 8ης Ιανουαρίου 2020.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Klaus-Heiner Lehne
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι - Οι έλεγχοι της Επιτροπής

Πίνακας 1 - Έλεγχοι μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο

	Οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα	Οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια	Οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας
Προθεσμία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο	23/08/2013	15/08/2017	06/02/2018
Γνωστοποιήσεις που υποβλήθηκαν εμπρόθεσμα ή πριν από την κίνηση διαδικασίας επί παραβάσει λόγω παράλειψης της ανακοίνωσης εθνικών μέτρων μεταφοράς	17	24	21
Παύση του ελέγχου στα κράτη μέλη που γνωστοποίησαν τα μέτρα μεταφοράς της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο πριν από την κίνηση διαδικασίας επί παραβάσει για παράλειψη ανακοίνωσης	11/2013	06/2018	εν εξελίξει ⁵²
Διάρκεια του ελέγχου στα κράτη μέλη που γνωστοποίησαν τα μέτρα μεταφοράς πριν από την κίνηση διαδικασίας επί παραβάσει (σε μήνες) – στόχος: 6 μήνες ⁵³	3	10	εν εξελίξει
Αριθμός των κρατών μελών που δεν είχαν γνωστοποιήσει την πλήρη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο κατά τον χρόνο του εν προκειμένω ελέγχου (Ιούλιος 2019)	0	1	8
Αριθμός των διαδικασιών επί παραβάσει που κινήθηκαν για παράλειψη γνωστοποίησης και για μη πληρότητα	13	7	9
Χρόνος μεταξύ προειδοποιητικών επιστολών και αιτιολογημένων γνωμών (σε μήνες)	24 έως 29	6 έως 9	8 έως 10
Συνολική διάρκεια των διαδικασιών επί παραβάσει (σε μήνες)	50 ⁵⁴	εν εξελίξει	εν εξελίξει

⁵² Η Επιτροπή αναμένει να ολοκληρώσει τους ελέγχους το πρώτο τρίμηνο του 2020. Αναμενόμενη διάρκεια: 23/25 μήνες.

⁵³ Επιτροπή, εργαλείο 37 από την εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

⁵⁴ Διάρκεια της μεγαλύτερης διαδικασίας επί παραβάσει.

Πίνακας 2 - Έλεγχοι συμφωνίας

	Οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα	Οδηγία για την πυρηνική ασφάλεια	Οδηγία για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας
Έναρξη του ελέγχου	24/08/2013	01/06/2018	Δεν έχει αρχίσει ακόμα
Περαίωση του ελέγχου	06/2018	εν εξελίξει	Δεν έχει αρχίσει ακόμα
Συνολική διάρκεια του ελέγχου (σε μήνες) – στόχος: 16/24 μήνες ⁵⁵	57	εν εξελίξει	Δεν έχει αρχίσει ακόμα
Αριθμός ελέγχων (του κράτους μέλους) που είχαν ολοκληρωθεί κατά τον χρόνο του εν προκειμένω ελέγχου	28	14	Δεν έχει αρχίσει ακόμα
Αριθμός των διαδικασιών επί παραβάσει που κινήθηκαν	15	0	Δεν έχει αρχίσει ακόμα
Αριθμός των διαδικασιών επί παραβάσει που εκκρεμούσαν κατά τον χρόνο του εν προκειμένω ελέγχου	13	0	Δεν έχει αρχίσει ακόμα

Πίνακας 3 - Εθνικά προγράμματα στο πλαίσιο της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα

	Παράλειψη ανακοίνωσης	Μη συμμόρφωση
Έναρξη του ελέγχου	23/08/2015	23/08/2015
Περαίωση του ελέγχου	11/2015	05/2018
Συνολική διάρκεια του ελέγχου (σε μήνες)	3	33
Αριθμός των διαδικασιών επί παραβάσει που κινήθηκαν	9	17
Αριθμός των διαδικασιών επί παραβάσει που εκκρεμούσαν κατά τον χρόνο του εν προκειμένω ελέγχου	1	17

⁵⁵ Επιτροπή, εργαλείο 37 από την εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας.

Παράρτημα II - Παραδείγματα περιπτώσεων μη συμφωνίας στο πλαίσιο της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα

Οδηγία για τα ραδιενεργά απόβλητα και τα αναλωμένα καύσιμα	Απαίτηση	Μη συμφωνία
άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ)	Τα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικό πλαίσιο που περιλαμβάνει σύστημα αδειοδότησης για δραστηριότητες ή/και εγκαταστάσεις διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.	Το σύστημα αδειοδότησης που θεσπίστηκε από ορισμένα κράτη μέλη δεν περιλάμβανε όλες τις δραστηριότητες που συνδέονται με τη διαχείριση αναλωμένων καυσίμων ή ραδιενεργών αποβλήτων, όπως η διάθεση των αποβλήτων και η χωροθέτηση, η μελέτη, η κατασκευή και η παύση της λειτουργίας μιας εγκατάστασης.
άρθρο 6, παράγραφος 3	Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια ρυθμιστική αρχή να έχει τη νομική ισχύ και τους απαραίτητους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της που απορρέουν από τη συγκεκριμένη οδηγία.	Ορισμένα κράτη μέλη δεν απέδειξαν ότι η ρυθμιστική αρχή τους διέθετε τους απαραίτητους πόρους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της που απορρέουν από τη συγκεκριμένη οδηγία.
άρθρο 7, παράγραφος 3	Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι απαιτήσεις αδειοδότησης περιλαμβάνουν απόδειξη ασφάλειας που καλύπτει την ανάπτυξη και λειτουργία πυρηνικών δραστηριοτήτων και την ανάπτυξη, λειτουργία και παροπλισμό ή την παύση λειτουργίας πυρηνικής εγκατάστασης, περιλαμβανομένου του σταδίου μετά την παύση λειτουργίας εγκατάστασης διάθεσης.	Ορισμένα κράτη μέλη δεν διασφάλισαν ότι απαιτήσεις απόδειξης ασφάλειας κάλυπταν όλα τα ζητήματα.
άρθρο 7, παράγραφος 5	Τα εθνικά πλαίσια απαιτείται να περιλαμβάνουν υποχρέωση των κατόχων άδειας να προβλέπουν επαρκείς οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους.	Ορισμένα κράτη μέλη δεν αναφέρονταν στην ύπαρξη επαρκών ανθρώπινων πόρων.

άρθρο 8	Τα εθνικά πλαίσια απαιτείται να περιλαμβάνουν υποχρέωση όλων των μερών να καθιερώνουν ρυθμίσεις για την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης για το προσωπικό τους, καθώς και δράσεις έρευνας και ανάπτυξης που να καλύπτουν τις ανάγκες των εθνικών προγραμμάτων.	Ορισμένα κράτη μέλη δεν διασφάλιζαν ότι όλα τα μέρη, περιλαμβανομένων των παραγωγών, των κατόχων άδειας, των αρμόδιων ρυθμιστικών αρχών και άλλων αρχών, είχαν την υποχρέωση να καθιερώνουν ρυθμίσεις για την εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού τους. Τα μέτρα μεταφοράς της οδηγίας στο δίκαιο ορισμένων κρατών μελών δεν αναφέρονται καθόλου σε δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης.
---------	---	--

Γλωσσάριο

Άδεια: Οποιοδήποτε νομικό έγγραφο που επιτρέπει την εκτέλεση ορισμένων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων ή το οποίο εκχωρεί την ευθύνη χωροθέτησης, μελέτης, κατασκευής, θέσης σε λειτουργία, λειτουργίας, παροπλισμού ή παύσης λειτουργίας μιας εγκατάστασης διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων ή ραδιενεργών αποβλήτων ή ενός πυρηνικού σταθμού.

Ακτινοβόληση: Έκθεση σε ακτινοβολία

Αναλωμένα καύσιμα: Πυρηνικά καύσιμα που αφαιρέθηκαν από τον πυρήνα αντιδραστήρα αφού ακτινοβολήθηκαν. Μπορούν να υποβληθούν εκ νέου σε επεξεργασία ή να απορριφθούν ως ραδιενεργά απόβλητα.

Αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης: Η ανάληψη δράσης για τον μετριασμό των επιπτώσεων μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

Ατύχημα: Οποιοδήποτε ακούσιο γεγονός που έχει ή μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις από άποψη ραδιενέργειας ή πυρηνικής ασφάλειας.

Γνώμες της Επιτροπής: Γνώμες που εκδίδει η Επιτροπή σχετικά με σχέδια επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας, κατ' εφαρμογή της διαδικασίας που ορίζεται στα άρθρα 41 έως 44 της Συνθήκης Ευρατόμ.

Διαδικασία EU Pilot: Άτυπος διάλογος μεταξύ της Επιτροπής και ενός κράτους μέλους σχετικά με ενδεχόμενη μη συμμόρφωση με το δίκαιο της ΕΕ, πριν από την κίνηση επίσημης διαδικασίας επί παραβάσει.

Δοκιμές αντοχής: Αξιολογήσεις του κινδύνου και της ασφάλειας που πραγματοποιούνται σε όλους τους πυρηνικούς σταθμούς της ΕΕ, με σκοπό τη μέτρηση της ικανότητάς τους να αντέχουν σε κινδύνους όπως οι σεισμοί, οι πλημμύρες, οι τρομοκρατικές επιθέσεις και οι προσκρούσεις αεροσκαφών.

Επιχείρηση: Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, βάσει της εθνικής νομοθεσίας, φέρει την ευθύνη για μια πηγή ακτινοβολίας ή για την εκτέλεση δραστηριότητας που μπορεί να αυξήσει την έκθεση ανθρώπων σε ακτινοβολία προερχόμενη από πηγή ακτινοβολίας.

Ετοιμότητα σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης: Ο βαθμός ετοιμότητας για την ανάληψη δράσης που θα μετριάσει τις επιπτώσεις μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

Ιοντίζουσα ακτινοβολία: Ενέργεια που μεταφέρεται με τη μορφή σωματιδίων ή ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων, ικανή να παράγει άμεσα ή έμμεσα ιόντα, ήτοι άτομα ή μόρια με ηλεκτρικό φορτίο.

Κατάσταση έκτακτης ανάγκης: Απρόβλεπτη έκλυση ακτινοβολίας ή πυρηνικό πρόβλημα που απαιτεί άμεση δράση για την αποτροπή ή τον μετριασμό σοβαρών αρνητικών επιπτώσεων.

Μακροπρόθεσμη λειτουργία: Η λειτουργία ενός πυρηνικού σταθμού πέραν του διαστήματος που προβλέπεται στην άδεια, στα πρότυπα ή στους κανονισμούς, υπό τον όρο ότι εξακολουθεί να πληροί τις απαιτήσεις αδειοδότησης.

Προστιθέμενη αξία: Η αξία που προκύπτει από παρέμβαση της ΕΕ, επιπλέον της αξίας που θα είχε επιτευχθεί αποκλειστικά από τη δράση κράτους μέλους.

Πυρηνική εγκατάσταση: Πυρηνικός σταθμός, εργοστάσιο εμπλουτισμού, εργοστάσιο παραγωγής πυρηνικών καυσίμων, μονάδα επανεπεξεργασίας, εγκατάσταση ερευνητικού αντιδραστήρα, εγκατάσταση αποθήκευσης αναλωμένων καυσίμων και εγκαταστάσεις αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων που βρίσκονται στον ίδιο χώρο.

Πυρηνικός (-ή, -ό): Ό,τι αφορά ή χρησιμοποιεί ενέργεια παραγόμενη από πυρηνική σχάση ή σύντηξη.

Ραδιενέργεια: Φαινόμενο κατά το οποίο άτομα διασπώνται αυθόρμητα και τυχαία, συνήθως με παράλληλη έκλυση ακτινοβολίας.

Συμβάν: Κάθε ακούσιο γεγονός του οποίου οι συνέπειες ή οι πιθανές συνέπειες δεν είναι αμελητέες από την άποψη της ακτινοπροστασίας ή της πυρηνικής ασφάλειας.

Ακρωνύμια και συντομογραφίες

ECURIE: Ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών σε περίπτωση έκτακτου κινδύνου από ακτινοβολίες στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (European Community Urgent Radiological Information Exchange)

ENSREG: Ομάδα ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών σε θέματα πυρηνικής ασφάλειας (European Nuclear Safety Regulators Group)

EURDEP: Πλατφόρμα Ανταλλαγής Δεδομένων Ακτινοβολίας

JRC: Κοινό Κέντρο Ερευνών

USIE: Ενοποιημένο σύστημα για την ανταλλαγή πληροφοριών για συμβάντα και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (Unified System for Information Exchange in Incidents and Emergencies)

WANO: Παγκόσμια Ένωση των Φορέων Εκμετάλλευσης Πυρηνικής Ενέργειας (World Association of Nuclear Operators)

WENRA: Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση Ρυθμιστικών Αρχών στα Πυρηνικά (Western European Nuclear Regulators' Association)

ΔΕΕ: Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΔΟΑΕ: Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας

ΟΠΕ: Οργανισμός Πυρηνικής Ενέργειας

ΣΛΕΕ: Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

«Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΜΕΝ ΣΤΗΝ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΕ, ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΩΣΤΟΣΟ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ»

ΣΥΝΟΨΗ

I. Η πυρηνική ασφάλεια αποτελεί προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η προσέγγιση της ΕΕ στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας βασίζεται στις αρχές της τήρησης των υψηλότερων επιπέδων ασφάλειας και της επιδίωξης διαρκούς βελτίωσης, ώστε να προστατεύονται οι πολίτες, να ελέγχονται οι κίνδυνοι, να προλαμβάνονται και να αντιμετωπίζονται οι καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, καθώς και να μετριάζονται τυχόν επιβλαβείς συνέπειες.

Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΕ έχει θεσπίσει ένα προηγμένο, νομικά δεσμευτικό και εκτελεστό νομικό πλαίσιο στους τομείς της πυρηνικής ασφάλειας, της ακτινοπροστασίας, της ετοιμότητας και ανταπόκρισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, και της διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων, το οποίο θεμελιώνεται στις παγκοσμίως αναγνωρισμένες αρχές των διεθνών συνθηκών και ενισχύεται από τα διδάγματα που αντλήθηκαν από το πυρηνικό ατύχημα της Φουκουσίμα, καθώς και από τις πλέον πρόσφατες επιστημονικές εξελίξεις.

IV. Κατά κανόνα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει το δικαίωμα πρωτοβουλίας, δυνάμει των Συνθηκών, να προτείνει νέα νομοθεσία της ΕΕ/Ευρατόμ. Ωστόσο, δεν δύναται η ίδια να εγκρίνει την προτεινόμενη νομοθεσία, διότι αυτό αποτελεί προνόμιο των δύο θεσμικών οργάνων που είναι αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων, δηλαδή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και/ή του Συμβουλίου.

IX. Βλέπε απαντήσεις της Επιτροπής στα σημεία 63 και 72.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

25. Η Επιτροπή επιδιώκει να ολοκληρώσει τον έλεγχο συμμόρφωσης εντός της περιόδου των 16-24 μηνών η οποία αποτελεί το χρονικό περιθώριο αναφοράς, όχι όμως τασσόμενη από το νόμο προθεσμία, και υπολογίζεται από την ημερομηνία κοινοποίησης των εθνικών μέτρων μεταφοράς. Επομένως, ο έλεγχος όντως εξαρτάται από την κοινοποίηση των εν λόγω μέτρων από τα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή συμφωνεί με την παρατήρηση του ΕΕΣ και επισημαίνει ότι η καθυστέρηση θα μπορούσε να αποδοθεί στο γεγονός ότι τα κράτη μέλη έπρεπε να εγκρίνουν για πρώτη φορά εθνικό πρόγραμμα διαχείρισης αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων έως τις 23 Αυγούστου 2015.

38. Η ενημέρωση του κοινού σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης εμπίπτει ως επί το πλείστον στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο η) της απόφασης 87/600/Ευρατόμ του Συμβουλίου. Ωστόσο, οι υπηρεσίες της Επιτροπής εκπονούν δελτία Τύπου και τα διαβιβάζουν στον εκπρόσωπο Τύπου της Επιτροπής, στο πλαίσιο των διαδικασιών του ECURIE.

Όσον αφορά την επιμόρφωση των εθνικών εμπειρογνομόνων, η Επιτροπή διοργανώνει, όταν χρειάζεται, επιμορφώσεις απευθυνόμενες σε εθνικές αρμόδιες αρχές με αντικείμενο τα συστήματα ECURIE και EURDEP, ειδικότερα όταν επέρχονται αλλαγές στο σύστημα. Η ανάγκη των εν λόγω επιμορφωτικών προγραμμάτων αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης και συμφωνίας κατά τη διάρκεια συνεδριάσεων των αρμόδιων για το ECURIE αρχών.

63. Όσον αφορά τις γνωμοδοτήσεις για επενδυτικά έργα στον πυρηνικό τομέα, η Επιτροπή εφαρμόζει έως σήμερα εσωτερικές διαδικασίες που βασίζονται στη διατύπωση της Συνθήκης Ευρατόμ και των υφιστάμενων ισχυόντων κανονισμών, δηλαδή του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 2587/1999 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1999, περί καθορισμού των σχεδίων επενδύσεων τα οποία πρέπει να

ανακοινώνονται στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 41 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (EE L 315 της 9.12.1999, σ. 1-3), και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1209/2000 της Επιτροπής, της 8ης Ιουνίου 2000, περί προσδιορισμού των διαδικασιών για την πραγματοποίηση των ανακοινώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 41 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (EE L 138 της 9.6.2000, σ. 12-14).

64. Η περίπτωση που περιγράφεται στο εν λόγω σημείο από το ΕΕΣ συνιστούσε προαιρετική ανακοίνωση (δηλαδή έργο όπου το ποσό που επενδύεται είναι μικρότερο από τις κατώτατες τιμές που καθορίζονται από το νομικό πλαίσιο) η οποία εμπίπτει στο άρθρο 1 παράγραφος 4 του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 2587/1999 του Συμβουλίου.

72. Οι έλεγχοι βασίζονται στο έγγραφο «Έλεγχος των μονάδων παρακολούθησης της περιβαλλοντικής ραδιενέργειας βάσει του άρθρου 35 της Συνθήκης Ευρατόμ — Πρακτικές ρυθμίσεις για τη διενέργεια των επισκέψεων ελέγχου στα κράτη μέλη» (EE C 155 της 4.7.2006, σ. 2-5), στην εμπειρογνωσία της ομάδας ελεγκτών και σε συγκριτική ανάλυση ως προς τις ρυθμίσεις που εφαρμόζονται σε άλλα κράτη μέλη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

74. Κατά κανόνα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει το δικαίωμα πρωτοβουλίας, δυνάμει των Συνθηκών, να προτείνει νέα νομοθεσία της ΕΕ/Ευρατόμ. Ωστόσο, δεν δύναται η ίδια να εγκρίνει την προτεινόμενη νομοθεσία, διότι αυτό αποτελεί προνόμιο των δύο θεσμικών οργάνων που είναι αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων, δηλαδή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και/ή του Συμβουλίου.

Σύσταση 1 – Επικαιροποίηση της προσέγγισης που εφαρμόζεται ως προς την παρακολούθηση της μεταφοράς των οδηγίων Ευρατόμ στο εθνικό δίκαιο

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η Επιτροπή αποδέχεται να εκπονήσει τις απαραίτητες κατευθυντήριες γραμμές —οι οποίες θα θεσπιστούν με εσωτερική απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας της Επιτροπής— οι οποίες θα προβλέπουν εκτίμηση κινδύνου για τη μεταφορά των μελλοντικών οδηγιών Ευρατόμ. Η εκτίμηση κινδύνου θα αξιολογεί τους κυριότερους τομείς των εν λόγω οδηγιών και κατά πόσον χρειάζεται να καταρτιστούν αναλυτικότερες εσωτερικές ερμηνευτικές κατευθύνσεις και/ή στρατηγική για τη στήριξη του προσωπικού της Επιτροπής κατά τη διενέργεια των ελέγχων συμμόρφωσης.

Σύσταση 2 – Επικαιροποίηση του νομοθετικού πλαισίου

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

80. Βλ. απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 63 και 72.

Σύσταση 3 – Επικαιροποίηση των διαδικασιών

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η Επιτροπή είναι πρόθυμη να θεσπίσει —με απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας της Επιτροπής— κατάλληλες εσωτερικές διαδικασίες ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι έλεγχοι των μονάδων παρακολούθησης της ραδιενέργειας διενεργούνται, τεκμηριώνονται και αξιολογούνται με συνέπεια.

Χρονογραμμή

Στάδιο	Ημερομηνία
Έγκριση του υπομνήματος σχεδιασμού του ελέγχου / Έναρξη του ελέγχου	12.12.2018
Επίσημη διαβίβαση του σχεδίου έκθεσης στην Επιτροπή (ή σε άλλο ελεγχόμενο)	21.11.2019
Έγκριση της οριστικής έκθεσης μετά τη διαδικασία εκατέρωθεν ακρόασης	8.1.2020
Παραλαβή των επίσημων απαντήσεων της Επιτροπής (και άλλου ελεγχόμενου) σε όλες τις γλώσσες	4.2.2020

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2020.

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) εφαρμόζεται δυνάμει της [απόφασης αριθ. 6-2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση, υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων από τον περαιτέρω χρήστη. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, υποχρεούστε να μεριμνήσετε για την απόκτηση των αναγκαίων δικαιωμάτων. Όταν λαμβάνεται έγκριση, η έγκριση αυτή ακυρώνει την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στην χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση και δεν σας παρέχεται σχετική άδεια.

Η «οικογένεια» των ιστοτόπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα europa.eu, παρέχει συνδέσμους προς ιστοτόπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν τους ελέγχει, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογοτύπου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

PDF	ISBN: 978-92-847-4311-7	ISSN: 1977-5660	doi: 10.2865/221882	QJ-AB-20-002-EL-N
HTML	ISBN: 978-92-847-4293-6	ISSN: 1977-5660	doi: 10.2865/219479	QJ-AB-20-002-EL-Q

Η ευθύνη της πυρηνικής ασφάλειας βαρύνει κατά κύριο λόγο τους κατόχους άδειας λειτουργίας πυρηνικών εγκαταστάσεων και τις εθνικές αρχές. Τα συγκεκριμένα καθήκοντα της Επιτροπής στον τομέα αυτό είναι η ανάπτυξη του νομικού πλαισίου της Ευρατόμ και η εποπτεία της μεταφοράς του στη νομοθεσία των κρατών μελών, η επιθεώρηση των εγκαταστάσεων των κρατών μελών για τον έλεγχο της ραδιενέργειας και ο έλεγχος της συμβατότητας των επενδύσεων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας με τη Συνθήκη Ευρατόμ.

Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, συνολικά, η Επιτροπή αξιοποίησε σωστά αυτές τις αρμοδιότητες και συνέβαλε στην πυρηνική ασφάλεια στην ΕΕ.

Οι συστάσεις μας εστιάζουν στον ρόλο της Επιτροπής όσον αφορά την παρακολούθηση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των οδηγιών Ευρατόμ, στο πλαίσιο εντός του οποίου η Επιτροπή γνωμοδοτεί σχετικά με επενδύσεις στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας και, τέλος, στην προσέγγιση που εφαρμόζει για τις γνωμοδοτήσεις της και τις επιθεωρήσεις των εγκαταστάσεων ελέγχου της ραδιενέργειας.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors